

REFERAT Formannskapet d. 04-09-2024

Mødedato Onsdag d. 04. september 2024 kl. 11:30

Mødested Formannskapssalen

Indholdsfortegnelse

Møtedokumenter.....	3
Behandling av utvalgssak.....	11
Oppfølging av verbalvedtak om vurdering av å overføre kommunale rammemidler fra nasjonal opp	12
Interkommunalt samarbeid om helseteknologi og responscenter.....	19
Kommunens samhandling med ideelle organisasjoner og sosiale entreprenører.....	21
Skjenketider i Kristiansand kommune 2024 -2028.....	23
Kommunens juridiske handlingsrom ved brudd på arbeidsmiljøloven i skjenke - og serveringssaker	25
Alkoholpolitisk handlingsplan og retningslinjer 2024 - 2028.....	27
Byggegrense i 100-metersbeltet langs sjø – svar på oversendelsesforslag i bystyresak 23/24.....	34
Kommuneplanens arealdel, mindre endring - begrenset høring.....	46
Svar på verbalvedtak 2024-4 om voksende matkøer.....	47
Planstrategi 2024-2027 med planprogram for kommuneplanens samfunnsdel 2024-2030.....	61

Punkt .: Møtedokumenter

Bilag

Orientering om HROS

Komplett innkalling Formannskapet (04.09.2024)

Saksliste Formannskapet 04.09.2024

PROTOKOLL FORMANNSKAPET

Dato: 04.09.2024
Sted: Formannskapssalen
Behandlede saker: 69/24 - 78/24
Møtets varighet: Kl. 11.30 til 13.30
Møteleder: Ordfører Mathias Bernander

Til stede:

Mathias Bernander (H)
Norunn Tveiten Benestad (H)
Amalie Gunnufsen (H)
Charlotte Beckmann Finnestad (KRF)
Sigrun Sæther (KRF)
Jonas Ek (KRF)
Jacob Haugmoen Handegard (V)
Stian Storbukås (FRP)
Ingen vararepr. for
Svein-Harald Mosvold Knutsen (PP)
Kenneth Mørk (AP)
Heidi Johansen (SV)
Jannike Arnesen (AP)
Kasper Bekkeli Espeland (Rødt)
Erik Rostoft (PS)

Forfall:

Julie Hetland (FRP)

Til stede fra administrasjonen:

Kommunedirektøren
Direktør for helse og mestring
Direktør for kultur og innbyggerdialog
By- og stedsutviklingsdirektøren
Organisasjonsdirektøren
Direktør for samhandling og innovasjon
Formannskapssekretæren

Dessuten møtte:

Sigurd Paulsen, beredskapsleder
Lars Petter Aasheim, rådgiver innbyggertorv administrasjon

Helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse (HROS) for Kristiansand kommune ved Sigurd Paulsen, beredskapsleder

- Formålet med analysen
- Kommunens utfordringsbilde
- Kommunal beredskapsplikt
- Helhetlig ROS 2024
- Naturhendelser som kan påvirke kommunen
- Kritisk infrastruktur – risikoer og sårbarheter som kan påvirke kommunen
- Uønskede tilsiktede handlinger – risikoer og sårbarheter som kan påvirke kommunen
- Alvorlige ulykker – risikoer og sårbarheter som kan påvirke kommunen
- Samferdselsulykke – risikoer og sårbarheter som kan påvirke kommunen
- Alvorlige hendelser innen helse – risikoer og sårbarheter som kan påvirke kommunen
- Konklusjon og innspill til planstrategien
- Oppfølging av HROS
- Eks på oppfølging – prosjekt samarbeid om klimatilpasning – evakuering

69/24 Bystyresak:
Oppfølging av verbalvedtak om vurdering av å overføre kommunale rammemidler fra nasjonal opptrappingsplan for psykisk helse, til Blå Kors Gatenært
(ark.nr. 2023027853)

Formannskapetets innstilling:

1. Bystyret gir sin tilslutning til at Blå Kors Gatenært i 2024 mottar 2,5 mill.kr fra rammemidlene til opptrappingsplan for psykisk helse.
(11/3)

14 av 15 repr. til stede.

Voteringer:

Kommunedirektørens innstilling pkt. 1 ble vedtatt med 11 mot 3 stemmer
(AP/Rødt)

Kommunedirektørens innstilling pkt. 2 falt med 10 mot 4 stemmer
(AP/SV/Rødt)

70/24 Bystyresak:
Interkommunalt samarbeid om helseteknologi og responscenter
(ark.nr. 2024012489)
Helseutvalget innst. 27.08.2024 sak 45/24

Formannskapetets innstilling:

1. Kristiansand kommune viderefører ansvaret for det interkommunale administrative vertskommunesamarbeid om håndtering av helseteknologi.

2. Bystyret vedtar samarbeidsavtale om administrativt vertskommunesamarbeid om håndtering av helseteknologi.

3. Økonomiske konsekvenser innarbeides i forbindelse med økonomiplan 2025- 28.

(Enst.)

14 av 15 repr. til stede.

71/24 Bystyresak:
**Kommunens samhandling med ideelle organisasjoner og sosiale
entreprenører**
(ark.nr. 2024013676)

Formannskapetets innstilling:

Bystyret tar saken til orientering
(Enst.)

14 av 15 repr. til stede.

72/24 Bystyresak:
Skjenketider i Kristiansand kommune 2024 -2028,
(ark.nr. 2024016329)

Formannskapetets innstilling:

1. Skjenketiden i Kristiansand kommune varer til kl. 02.00
(9/5)

2. Skjenketiden som vedtas av Bystyret forankres og følges opp som et tiltak i Alkoholpolitisk handlingsplan, 2024-2028

(Enst.)

14 av 15 repr. til stede.

Forslag:

Høyre/FRP/Venstre fremmet følgende forslag:

«Alternativt forslag 1:
Skjenketiden utvides til 03:00.»

Voteringer:

Ved alternativ votering ble kommunedirektørens innst. pkt. 1 ble vedtatt med 9 stemmer, mens 5 stemte for Høyre/FRP/Venstre sitt forslag (H/FRP/V).

Kommunedirektørens innst. pkt. 2 ble enstemmig vedtatt.

73/24 Bystyresak:
Kommunens juridiske handlingsrom ved brudd på arbeidsmiljøloven i skjenke - og serveringssaker
(ark.nr. 2024016329)

Formannskapetets innstilling:

Bystyret tar saken til orientering
(Enst.)

14 av 15 repr. til stede.

74/24 Bystyresak:
Alkoholpolitisk handlingsplan og retningslinjer 2024 - 2028
(ark.nr. 2024016329)

Formannskapetets innstilling:

Alkoholpolitisk handlingsplan med retningslinjer for perioden 2024 -2028 vedtas.
(10/4)

Forslag:

KRF fremmet følgende forslag:

«Endringer under alkoholpolitiske retningslinjer:

Punkt 3.3.1. Strykkes

Punkt 3.3: tillegg Idrettsarena/ Idrettsarrangement.»

Høyre/FRP/Venstre fremmet følgende utsettelsesforslag:

«Kommunedirektøren bes utarbeide en bredere alkoholpolitisk handlingsprogram på modell fra Oslo kommune. Planen skal synliggjøre målsettinger for helse, seriøsitet og ansvarlig drift og rammevilkår for næringen, med konkrete tiltak for å nå målene.

Frem til ny plan foreligger videreføres dagens retningslinjer.

Formannskapet ønsker planen til politisk behandling i god tid før sommeren 2025.»

Voteringer:

KRF sitt forslag nr. 1 og 2 falt med 8 mot 6 stemmer (KRF/SV/PP/Rødt).

Kommunedirektørens innstilling ble vedtatt med 10 mot 4 stemmer (KRF/PP).

Høyre/FRP/Venstre sitt utsettelsesforslag følger saken uten votering.

75/24 Formannskapssak:
Byggegrense i 100-metersbeltet langs sjø – svar på oversendelsesforslag i bystyresak 23/24, 28.2.2024
(ark.nr. 2020021815)
Areal- og miljøutvalgets innstilling:

Formannskapets vedtak:

1. Formannskapet tar svar på oversendelsesforslaget om byggegrense i 100-metersbeltet langs sjø til orientering.
2. Det settes ikke i gang kommuneplanarbeid med formål å fastsette byggegrense i 100-metersbeltet langs sjø i nå.
3. Kristiansand kommune avventer erfaringer og resultatet fra pågående planarbeid med fastsetting av byggegrense i 100-metersbeltet langs sjø i Arendal og revidert plan for Tvedestrand, og tar opp spørsmålet om å starte planarbeid når disse planene er vedtatt.
(Enst.)
4. Formannskapet ber administrasjonen starte arbeidet med en pilot for et avgrenset område for å avklare arbeidsomfang, ressursbruk og føringer og premisser fra offentlige myndigheter for hva som skal ligge til grunn for arbeidet med å fastsette byggegrense i 100- metersbeltet.
(10/4)

14 av 15 repr. til stede.

Forslag:

PP fremmet følgende forslag:
«Det tegnes inn byggegrenser for hele kommunen, og arbeidet starter omgående.»

Voteringer:

PP sitt forslag falt med 12 mot 2 stemmer (FRP/PP).

Areal og miljøutvalgets innst. pkt. 1-3 ble enstemmig vedtatt.

Areal og miljøutvalgets innst. pkt. 4 ble vedtatt med 10 mot 4 stemmer (AP/SV/Rødt).

76/24 Formannskapssak:
Kommuneplanens arealdel, mindre endring - begrenset høring
(ark.nr. 2024015737)

Formannskapets vedtak:

Mindre endring av kommuneplanens arealdel 2024-2035 sendes på begrenset høring til berørte parter.
(Enst.)

14 av 15 repr. til stede.

77/24 Bystyresak:
Svar på verbalvedtak 2024-4 om voksende matkøer
(ark.nr. 2024006565)

Formannskapetets innstilling:

1. Bystyret tar kunnskapsgrunnlaget og situasjonsbeskrivelsen til orientering.
2. Bystyret vedtar at kommunen inviterer til fast og målrettet samarbeid med de organisasjonene som har matutdeling og andre relevante aktører. Tiltak som er beskrevet i saken følges opp gjennom dette samarbeidet. Målet med samarbeidet er å bidra til at innbyggere styrkes i å mestre eget liv.

(Enst.)

14 av 15 repr. til stede.

78/24 Bystyresak:
Planstrategi 2024-2027 med planprogram for kommuneplanens samfunnsdel 2024-2030
(ark.nr. 2024010416)

Formannskapetets innstilling:

Bystyret vedtar planstrategi 2024-2027 med planprogram for kommuneplanens samfunnsdel 2024-2030.

(Enst.)

14 av 15 repr. til stede.

Forslag:

PS fremmet følgende forslag:

«Følgende tillegg tas med under hovedpunkt: Inkluderende og mangfoldig,
Under overskrift: Til vurdering:

- Handlingsplan for arbeidet med barn i lavinntektsfamilier (familiefattigdom)
- Handlingsplan mot vold i nære relasjoner mellom voksne»

Voteringer:

Kommunedirektørens innstilling ble enstemmig vedtatt.

PS sitt forslag følger saken uten votering.

Innmeldte spørsmål / Eventuelt:

By- og stedsutviklingsdirektøren redegjorde for forslag om endring av rekkefølgekrav i utbyggingsavtale for Rådhusveien 36 og 38 og Sentrumsveien.

Mur i Sør ønsker å opparbeide arealene samlet og bidrar med en naturalytelse i stedet for avtalt bidragsbeløp.

Møtet hevet.

Punkt .: Behandling av utvalgssak

Punkt 69/24: Oppfølging av verbalvedtak om vurdering av å overføre kommunale rammemidler fra nasjonal opptrappingsplan for psykisk helse, til Blå Kors Gatenært

Bilag

Vedtak byst, 18092024, Sak 125/24, Oppfølging av verbalvedtak om vurdering av å overføre kommunale rammemidler fra nasjonal opptrappingsplan for psykisk helse, til Blå Kors Gatenært

Vedtak OPPV, 27082024, Sak 34/24, Oppfølging av verbalvedtak om vurdering av å overføre kommunale rammemidler fra nasjonal opptrappingsplan for psykisk helse, til Blå Kors Gatenært

Vedtak HELSEUTV, 18062024, Sak 40/24, Oppfølging av verbalvedtak om vurdering av å overføre kommunale rammemidler fra nasjonal opptrappingsplan for psykisk helse, til Blå Kors Gatenært

Oversikt over lavterskeltilbud på rusfeltet i Kristiansand kommune

Svar på verbalvedtak om forebyggende ungdomsarbeid

Dato 27. mai 2024
Saksnr.: 2023027853-12
Saksbehandler Hilde Engenes
Godkjent av Brede Skaalerud
Camilla Bruno Dunsæd

Saksgang

Helseutvalget
Oppvekstutvalget
Formannskapet
Bystyret

Møtedato

18.06.2024
27.08.2024
04.09.2024
18.09.2024

Oppfølging av verbalvedtak om vurdering av å overføre kommunale rammemidler fra nasjonal opptrappingsplan for psykisk helse, til Blå Kors Gatenært

Forslag til vedtak

1. Bystyret gir sin tilslutning til at Blå Kors Gatenært i 2024 mottar 2,5 mill.kr fra rammemidlene til opptrappingsplan for psykisk helse.
2. Bystyret gir sin tilslutning til å i økonomiplan for 2025-2028 prioritere midlene knyttet til den nasjonale opptrappingsplan for psykisk helse, til rask og tidlig hjelp til barn og ungdom og voksne.

Sammendrag

I statsbudsjettet for 2024 ble Kristiansand kommune tildelt 2,9 mill.kr i rammemidler for å oppfylle regjeringens forventninger i tilknytning til opptrappingsplan på psykisk helse (2023-2033) Bevilgningen i første fase av opptrappingsperioden er rettet mot lett tilgjengelig, rask og tidlig hjelp, - tidlig i en problemutvikling. Opptrappingsmidlene skal realisere og styrke denne type tilbud i kommunene, til både barn, unge og voksne.

I forbindelse med budsjettbehandlingen 2024-2027 ble det vedtatt et verbalforslag om å vurdere anbefalingen om å øremerke 2,5 mill.kr av disse midlene til Blå Kors Gatenært.

Gatenært er et lavterskeltilbud til voksne som har rusutfordringer. Det er administrasjonens vurdering at behovet for lavterskeltilbud til voksne med rusmiddelutfordringer er relativt godt dekket i Kristiansand, og det er flere organisasjoner som tilbyr dette (se oversikt i vedlegg) Gjennom planarbeid på psykisk helsefeltet og andre utredningsarbeid er det imidlertid avdekket omfattende behov både på barn, unge og voksenfeltet når det gjelder tidlig innsats.

Administrasjonens er derfor å disponere midlene fra opptrappingsplanen på psykisk helse i tråd med budsjettformålet «lett tilgjengelig, rask og tidlig hjelp, - tidlig i en problemutvikling. Midlene bør prioriteres til de områder der kommunen har størst utfordring og press på tjenestene knyttet til behovet for raskt og tidlig innsats:

- Rask psykisk helsehjelp til unge og voksne, som RPH og andre tiltak beskrevet i den nasjonale opptrappingsplanen for psykisk helse
- Oppsøkende lavterskeltjeneste til ungdom som beskrevet i saken vedrørende forebyggende ungdomsarbeid, fremlagt for Bystyret 30 mai 2024

Dette blir fulgt opp i økonomiplan 2025-2028.

Verbalvedtaket har medført at Blå Kors har planlagt driften for 2024 ut fra at de får midler fra kommunen. Derfor foreslås det at anbefalingen i verbalvedtaket følges opp og at 2,5 mill.kr av opptrappingsmidlene på psykisk helse i 2024 går til Blå Kors Gatenært.

Vedlegg:

Oversikt over lavterskeltilbud på rusfeltet i Kristiansand kommune
Svar på verbalvedtak om forebyggende ungdomsarbeid

Bakgrunn for saken

I statsbudsjettet for 2024 ble kommunene tildelt rammemidler for å oppfylle nasjonale forventinger til å ha tilbud om tidlig og rask innsats på rus- og psykisk helsefeltet - til barn og unge og voksne. Dette var med bakgrunn i Opptrappingsplan på psykisk helse (2023-2033) (Meld.St.23) Kristiansand kommune ble tildelt 2,9 mill.kr til dette formålet. Bevilgningen ble plassert sentralt i Helse og mestring, med sikte på fordeling mellom barn og unge feltet og voksenfeltet ut fra utfordringsbildet og behovet i befolkningen. Både Helse og mestring og Oppvekst har tjenester rettet mot utvikling av problemer i en tidlig fase- både til barn, ungdom og voksne. På enkelte områder er tjenestene mer presset enn på andre. Dette skyldes både endringer i utfordringsbildet og at tjenestetilbudet ikke er tilstrekkelig dimensjonert for behov i befolkningen. Fordelingen av det statlige rammetilskuddet på psykisk helsefeltet var planlagt inn mot første tertial. Dette var med tanke på at planarbeidet på psykisk helsefeltet og flere andre pågående utredningsarbeid ville gi oppdatert kunnskap om hvilke tiltak som var viktige å styrke med henblikk på tidlig og rask innsats på psykisk helsefeltet.

I forbindelse med budsjettbehandlingen ble følgende verbalforslag vedtatt:

I Økonomiplanen for kommunen innenfor "Helse og mestring" er det på side 128 satt inn i "Nye tiltak" 2,94 mill. kr til "Psykisk helse og rus - Statsbudsjett 2024". Midlene er begrunnet med behov for flere lavterskeltilbud innenfor rus- psykisk helse. Kommunedirektøren foreslår å overføre disse midlene til Helse og mestring. Anbefalingen er at 2,5 mill. kr av disse 2,9 mill. kr øremerkes Blå Kors Gatener og at det legges til grunn bedre tilbud til flere, enda raskere, samt lavterskel. Blå Kors sitt gatener prosjekt tar inn opp mot 100 brukere hver dag, og hvor brukerdoser har blitt redusert betydelig. Samfunnskostnadene ved å la vær å gripe fatt i utfordringene til brukerne utgjør 10-talls millioner per år. Et konservativt anslag tilsier at en krone til gatener gir minimum 5 ganger besparelse for kommunen. (Forslag fremmet av PP/INP/KL/KONS).

I saken vedrørende oppfølging av vedtatt økonomiplan, sak 2023027853-4 til helseutvalget, ble det vedtatt at administrasjonen skulle følge opp verbalvedtaket ved å komme tilbake med en sak i juni -i forbindelse med første tertial- som vurderer behovet for lavterskeltiltak i tilknytning til rammetilskuddet til tidlig og rask innsats på rus- og psykisk helsefeltet - til barn og unge og voksne, i tråd med Opptrappingsplan på psykisk helse (2023-2033) (Meld.St.23)

Midlene kommunen har mottatt i forbindelse med opptrappingsplanen, er tiltenkt tidlig og rask innsats på psykisk helsefeltet til både barn og unge og voksne. Dette er ikke midler tiltenkt lavterskeltilbud til voksne med rusutfordringer, slik som Blå Kors Gatener er et eksempel på. I sakutredningen er det redegjort nærmere for budsjettformålet.

Saksutredning

Bakgrunn for rammeoverførte midler til kommunenes psykiske helsearbeid i statsbudsjettet for 2024: Stortingsmelding 23 «opptrappingsplan for psykisk helse»

Meld.St. 23 «Opptrappingsplan for psykisk helse» er regjeringens langsiktige plan for å oppnå at flere skal oppleve god psykisk helse og livskvalitet, og at de som har behov for psykisk helsehjelp skal få god og lett tilgjengelig hjelp. Over en 10-års periode ønsker regjeringen å oppnå en sterkere innsats for å forebygge psykiske plager og lidelser. Terskelen for å få hjelp må bli lavere. De med alvorlige psykiske lidelser skal også få mer helhetlig behandling og oppfølging.

Senere vil også regjeringens plan og satsing på rusfeltet komme, i form av «Forebyggings- og behandlingsreformen» som var varslet i april 2024, men som er forsinket. Det er foreløpig ikke angitt tidspunkt for ferdigstilling og offentliggjøring av denne.

Når det gjelder opptrappingsplanen på psykisk helsefeltet (Meld.St.23) kom det rammeoverføringer til første fase av denne over statsbudsjettet høsten 2023. Første fase har regjeringen prioritert til oppbygging og styrking av såkalte tverrsektorielle helsefremmende og forebyggende innsatser. Utgangspunktet er dette:

«Grunnlaget for god psykisk helse og livskvalitet legges gjennom hele livet og på mange arenaer. Tiltakene må derfor utvikles og iverksettes i flere sektorer. Regjeringen vil videre prioritere å styrke tilgangen til lavterskeltjenester i kommunene som ikke krever henvisning eller diagnose. Resultatmålet om tilgang til kunnskapsbaserte lavterskeltilbud vil operasjonaliseres gjennom videre utredningsarbeid» (Meld.St.23 kap. 1.2 Prioritering og gjennomføring)

Regjeringen ønsker å rette særlig oppmerksomhet mot det tverrsektorielle samarbeidet mellom helse, - utdannings- og arbeidssektoren.

Tiltak som er rettet mot rask og tidlig innsats før og /eller tidlig i forløp som ellers kan ende opp i at psykiske lidelser utvikles, er altså regjeringens hovedfokus i første fase av opptrappingsperioden. Dette omfatter både barn og unge og voksenfeltet. Regjeringen ønsker at denne typen tidligintervensjon prioriteres først i opptrappingsperioden. Dette er med tanke på at kommunene kan redusere behovet for ressurser til å behandle og reparere lidelser senere. Når regjeringen referer til lavterskeltilbud innen psykisk helse og rus som er prioritert i denne sammenhengen, er dette lavterskeltilbud som kan bidra til å forebygge at ulike livsutfordringer, livskriser og milde og moderate plager og lidelser utvikler seg til mer alvorlige tilstander. Prioriteringen er begrunnet i kunnskap om god faglig psykisk helsehjelp som vil bidra til å bedre psykisk helse og livskvalitet i befolkningen. Det er også begrunnet i at prioriteringen bygger opp om behovet for økt bærekraft i tjenesteutviklingen mht. personellutfordringene som vil forsterkes fremover.

Sentrale resultatmål som særlig er relevant for tiltak i opptrappingsperiodens første del:

- Barn og unge med selvrapporterte psykiske helseplager er redusert med 25%
- Andelen av unge som blir uføre med bakgrunn i psykiske plager og lidelser er redusert
- Innbyggere i alle kommuner har tilgang til kunnskapsbaserte lavterskeltilbud innen psykisk helse og rus

Utvikling av tjenestetilbud tilpasset behovet i Kristiansand kommune

Som det går fram av vedtatt økonomiplan for 2024-2027 ønsker kommunedirektøren at Kristiansand kommune skal vurdere behovet for utvikling av lavterskeltilbud mht rask og tidlig psykisk helsehjelp, i lys av kunnskap fra pågående planarbeid på rus- og psykisk helse feltet. Dette er for å vurdere eksisterende tilbud og prioriteringer som er gjort tidligere opp mot udekkede behov som er avdekket. I tillegg til planarbeidet har undersøkelser som Ungdata, statusrapporten «Oversiktsbildet for barne- og ungdomskriminaliteten i Kristiansand kommune» og rapporteringen IS-24 om ressursbruk på rus- og psykisk helsefeltet gitt verdifull kunnskap som grunnlag for prioritering. Opptrappingsplanen peker også særlig på metodikken Rask psykisk helsehjelp (RPH) som en virkningsfull tilnærming som det ønskes mer av, dette er et tilbud som Kristiansand kommune har erfaringer med over tid.

Utfordringsbildet i Kristiansand kommune

Plan for psykisk helsearbeid er på ekstern høring og skal behandles av Bystyret i juni. Planarbeidet er omfattende og gir et godt kunnskapsgrunnlag for prioriteringer i forbindelse med den nasjonale opptrappingsplanen, både når det gjelder barn og unge og voksne.

Barn og unge

Ungdata er en sentral kunnskapskilde som sier noe om bekymringene og behovet for tiltak som kan bidra til at barn og unge får en god psykisk helse.

Oversikten over barne- og ungdomskriminaliteten lokalt viser at det er store utfordringer og bekymringer knyttet til unge. Det har vært en fordobling av voldssaker særlig i den yngste gruppen under 15 år. Bruk av rusmidler er en fellesfaktor for flere av dem. Kristiansand er blant de kommunene i landet som har mest ungdomskriminalitet.

Raskere og tidligere hjelp er vurdert som nødvendig å sette inn så fort som mulig ved å styrke en del eksisterende tjenester som treffer en større del av målgruppen enn det en gjør i dag.

Det pågår en utredning knyttet til barn og unge i konflikt med loven, som vurderer flere tiltak som kan gi tidligere hjelp, avdekke bekymring tidligere og sikre tilstrekkelige lavterskeltilbud. Det er per i dag ikke ungdomsarbeidere som følger opp ungdom på ettermiddag og kveld. Behovet for en Utekontakt, noe de fleste andre store byer har, utredes. Det er behov for oppsøkende lavterskeltjeneste til ungdom, som gir bedre tilgang gjennom større deler av døgnet og uke/helg. Sak 2022038262-6 «Svar på verbalvedtak om forebyggende ungdomsarbeid» behandles av Oppvekstutvalget, Helseutvalget, Kultur- og idrettsutvalget, formannskap og Bystyret i juni. I saksutredningen går det fram at det er utfordringer med å finansiere dagens ressursinnsats som faste tiltak på dette området. Dagens aktivitetsnivå, som er vurdert til å være for lavt sett i forhold til utfordringene, forutsetter et budsjett på 1,5-2 mill.kr. Her har man eksisterende strukturer på plass, slik at hver ekstra krone kan omsettes i økt aktivitet – slik det går frem av saken. Dette er ett av flere områder som er svært aktuelle for styrking ved hjelp av de statlige opptrappingsmidlene.

Rusforebyggende tiltak rettet mot barn og unge særskilt, vil det bli jobbet videre med i planarbeidet på rusfeltet. Det er avdekket at rusbruk hos unge er en sentral bakenforliggende årsak til vold og annen kriminalitet. Tidlig forebyggende innsats vil være sentralt å styrke i en opptrappingsperiode.

Ungdom og voksne

Utviklingen viser at etterspørselen etter rask og lett tilgjengelig lavterskelhjelp til psykisk helse, slik som Drop-in og Rask Psykisk Helse (RPH), har økt de siste årene. Under pandemien ble for eksempel RPH styrket med tre stillinger, særlig rettet mot den yngste aldersgruppa 16-25 år. Disse stillingene er ikke videreført etter at de såkalte koronamidlene falt bort. Etterspørselen etter tjenesten har økt betydelig etter dette. Drop-in tilbudet i Livsmestring opplever også økt etterspørsel. RPH har periodevis i 2024 hatt over 100 på venteliste for en første kontakt og kartlegging, og responstid på 4-5 uker. Per mai 2024 er ressursituasjonen så krevende at en har sett seg nødt til å innføre en midlertidig inntaksstopp. Dette betyr at mange innbyggere ikke får den raske psykiske helsehjelpen som kan holde dem i jobb og hindre at psykiske problemer utvikler seg. Dette er dermed også et område som er svært aktuelt for prioritering av de statlige opptrappingsmidlene

Funn fra IS-24 som er den årlige nasjonale rapporteringen om ressursbruk på rus- og psykisk helsefeltet, viser hvilken utvikling Kristiansand kommune har hatt. Samlet antall årsverk til tiltak for barn og unge har ikke hatt like stor økning for barn og unge som for voksenfeltet i perioden 2021-2023. Veksten har vært størst i tilknytning til årsverk som ytes i bolig med heldøgntilbud. Antall årsverk fordelt på såkalte hovedforløp i kommunalt psykisk helse- og rusarbeid, viser at alvorlige og langvarige problemer og lidelser er høyest prioritert, om lag 337 årsverk i 2023. Til sammenlikning er det registrert en ressursbruk tilsvarende om lag 23 årsverk rettet mot milde og kortvarige problemer. Det er inn mot denne målgruppen at regjeringen ønsker å rette første del av opptrappingen inn mot.

Blå Kors Gateneært og andre lavterskeltilbud på rusfeltet

Samlet russtatistikk for Kristiansand kommune fra 2022, som oppdateres i forbindelse med utarbeidelse av rusmiddelpolitisk handlingsplan, viser at kommunen har en god dekning av såkalte lavterskeltilbud til voksne i aktiv rus. Blå Kors Gateneært er ett av disse tilbudene. (se vedlegg som viser oversikt over lavterskeltilbudet på rusfeltet)

Det er flere organisasjonene på rusfeltet som bidrar med viktig, supplerende arbeid til kommunens tjenestetilbud på dette området. Det har vært viktig å opprettholde et mangfold og et godt samarbeid mellom organisasjonene og kommunen. Etablerte samarbeidsstrukturer og samhandling rundt tilskuddsordningene har bidratt til dette. I forbindelse med planarbeidet på rusfeltet er organisasjonene sentrale aktører for medvirkning og samskapning.

Mennesker med store rusutfordringer som er utsatt for mye kaos, uforutsigbarhet og som lever under svært vanskelige livsforhold- trenger gode tilbud, hvor de raskt kan få hjelp med lav terskel. Det er per i dag et godt og mangfoldig tilbud til denne målgruppen i Kristiansand. Administrasjonens vurdering er at det ikke er på dette området at det er vesentlige udekkede behov. Behovene for rask, psykisk helsehjelp og tiltak med lav terskel er relatert til målgrupper som er i risiko og tidlig i et mulig sykdomsforløp, slik det er vist til over.

Verbalvedtaket har medført at Blå Kors har planlagt driften for 2024 ut fra at de får midler fra kommunen. Derfor foreslås det at anbefalingen i verbalvedtaket følges opp og at 2,5 mill.kr av opptrappingsmidlene på psykisk helse i 2024 går til Blå Kors Gatenært.

Vurdering og konklusjon

Administrasjonens vurdering er at det er store behov for å styrke innsatsen på psykisk helse- og rusfeltet rettet mot lett tilgjengelig, rask og tidlig hjelp, tidlig i en problemutvikling. Utfordringsbildet viser at det er behov for dette både når det gjelder barn og unge og voksne. Kommunedirektørens anbefaling er derfor å fremover prioritere opptrappingsmidlene fra staten til tiltak som er rettet mot rask og tidlig innsats før og /eller tidlig i forløp som ellers kan ende opp i at psykiske lidelser utvikles.

Anbefalingene om bruk av midlene gitt over statsbudsjettet vil derfor rette seg mot å styrke:

- Rask psykisk helsehjelp til unge og voksne, som RPH og andre tiltak beskrevet i den nasjonale opptrappingsplanen for psykisk helse
- Oppsøkende lavterskeltjeneste til ungdom som beskrevet i saken vedrørende forebyggende ungdomsarbeid, fremlagt for Bystyret 12 juni 2024

Punkt 70/24: Interkommunalt samarbeid om helseteknologi og responscenter

Bilag

Vedtak byst, 18092024, Sak 126/24, Interkommunalt samarbeid om helseteknologi og responscenter

Vedtak HELSEUTV, 27082024, Sak 45/24, Interkommunalt samarbeid om helseteknologi og responscenter

Vedlegg 1 - Samarbeidsavtale vertskommunesamarbeid om responstjenester og helseteknologisekretariat

SAKSPROTOKOLL

Arkivsak-dok. 2024012489
Saksbehandler Øyvind Haarr

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Helseutvalget	27.08.2024	45/24
2 Formannskapet	04.09.2024	70/24
3 Bystyret	18.09.2024	126/24

INTERKOMMUNALT SAMARBEID OM HELSETEKNOLOGI OG RESPONSSENTER

FORMANNSKAPET HAR BEHANDLET SAKEN I MØTE 04.09.2024 SAK 70/24

Formannskapets innstilling:

1. Kristiansand kommune viderefører ansvaret for det interkommunale administrative vertskommunesamarbeid om håndtering av helseteknologi.
2. Bystyret vedtar samarbeidsavtale om administrativt vertskommunesamarbeid om håndtering av helseteknologi.
3. Økonomiske konsekvenser innarbeides i forbindelse med økonomiplan 2025- 28.
(Enst.)

14 av 15 repr. til stede.

04.09.2024

Punkt 71/24: Kommunens samhandling med ideelle organisasjoner og sosiale entreprenører

Bilag

Vedtak HELSEUTV, 27082024, Sak 42/24, Kommunens samhandling med ideelle organisasjoner og sosiale entreprenører

Vedtak KOMM, 27082024, Sak 50/24, Kommunens samhandling med ideelle organisasjoner og sosiale entreprenører

Vedtak OPPV, 27082024, Sak 35/24, Kommunens samhandling med ideelle organisasjoner og sosiale entreprenører

Vedtak byst, 18092024, Sak 128/24, Kommunens samhandling med ideelle organisasjoner og sosiale entreprenører

Vedtak KULT, 29082024, Sak 55/24, Kommunens samhandling med ideelle organisasjoner og sosiale entreprenører

SAKSPROTOKOLL

Arkivsak-dok. 2024013676
Saksbehandler Annette Sørli Stray

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Helseutvalget	27.08.2024	42/24
2 Oppvekstutvalget	27.08.2024	35/24
3 Kommunalutvalget	27.08.2024	50/24
4 Kultur- og idrettsutvalget	29.08.2024	55/24
5 Formannskapet	04.09.2024	71/24
6 Bystyret	18.09.2024	128/24

KOMMUNENS SAMHANDLING MED IDEELLE ORGANISASJONER OG SOSIALE ENTREPRENØRER

FORMANNSKAPET HAR BEHANDLET SAKEN I MØTE 04.09.2024 SAK 71/24

Formannskapets innstilling:

Bystyret tar saken til orientering
(Enst.)

14 av 15 repr. til stede.

04.09.2024

Punkt 72/24: Skjenketider i Kristiansand kommune 2024 -2028

Bilag

Vedtak Eldre, 12092024, Sak 37/24, Skjenketider i Kristiansand kommune 2024 -2028,

Vedtak KOMM, 27082024, Sak 51/24, Skjenketider i Kristiansand kommune 2024 -2028,

Vedtak HELSEUTV, 27082024, Sak 43/24, Skjenketider i Kristiansand kommune 2024 -2028,

Vedtak RPF, 09092024, Sak 52/24, Skjenketider i Kristiansand kommune 2024 -2028,

Vedtak , 10092024, Sak 53/24, Skjenketider i Kristiansand kommune 2024 -2028,

Vedtak , 17092024, Sak 4/24, Skjenketider i Kristiansand kommune 2024 -2028,

Vedtak byst, 18092024, Sak 129/24, Skjenketider i Kristiansand kommune 2024 -2028,

Vedtak OPPV, 27082024, Sak 38/24, Skjenketider i Kristiansand kommune 2024 -2028,

Vedtak ARMU, 29082024, Sak 149/24, Skjenketider i Kristiansand kommune 2024 -2028,

Vedtak KULT, 29082024, Sak 57/24, Skjenketider i Kristiansand kommune 2024 -2028,

Innspill til Alkoholpolitisk handlingsplan og retningslinjer 2024 -2028, sak 2024016329

Sak 2024016329

Saksnummer 2024016329.

saksnummer 2024016329

Høringssvar fra IOGT i Norge - alkoholpolitisk handlingsplan. Saksnummer 2024016329

Høringssvar - Alkoholpolitisk handlingsplan - Saksnummer 2024016329.

Søknads refranse : BBJYUH

Søknads refranse : OSJHOJ

Høringsbrev - Alkoholpolitisk handlingsplan og retningslinjer 2024 -2028

Saksnummer 2024016329

Felles høringsinnspill 12.08.2024 (2)

Høring - alkoholpolitisk handlingsplan 2024-2028 Kristiansand kommune

Høring alkoholpolitisk handlingsplan og retningslinjer

2024_07_30_høring alkoholpol handlingsplan_næringsforeningen

2024-08-09 Høringsinnspill Kristiansand kommune fra IOGT i Norge

Høringsuttalelse Alkoholpolitisk handlingsplan og retningslinjer 2024

Alkoholpolitisk-handlingsplan 2024-2028 (ekstern høring)

alkoholpolitiske-retningslinjer 2024-2028 (ekstern høring)

SAKSPROTOKOLL

Arkivsak-dok. 2024016329
Saksbehandler Lars Petter Aasheim

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Kommunalutvalget	27.08.2024	51/24
10 Bystyret	18.09.2024	129/24
2 Helseutvalget	27.08.2024	43/24
3 Areal- og miljøutvalget	29.08.2024	149/24
3 Oppvekstutvalget	27.08.2024	38/24
4 Kultur- og idrettsutvalget	29.08.2024	57/24
5 Formannskapet	04.09.2024	72/24
6 Råd for personer med funksjonsnedsettelse	09.09.2024	52/24
7 Ungdommens bystyre - arbeidsutvalget	11.09.2024	
8 Eldrerådet	12.09.2024	37/24
9 Studentutvalget 2023-2024	17.09.2024	27/24

SKJENKETIDER I KRISTIANSTAD KOMMUNE 2024 -2028

FORMANNSKAPET HAR BEHANDLET SAKEN I MØTE 04.09.2024 SAK 72/24

Formannskapets innstilling:

1. Skjenketiden i Kristiansand kommune varer til kl. 02.00 (9/5)
2. Skjenketiden som vedtas av Bystyret forankres og følges opp som et tiltak i Alkoholpolitisk handlingsplan, 2024-2028 (Enst.)

14 av 15 repr. til stede.

Forslag:

Høyre/FRP/Venstre fremmet følgende forslag:

«Alternativt forslag 1:
Skjenketiden utvides til 03:00.»

Voteringer:

Ved alternativ votering ble kommunedirektørens innst. pkt. 1 ble vedtatt med 9 stemmer, mens 5 stemte for Høyre/FRP/Venstre sitt forslag (H/FRP/V).

Kommunedirektørens innst. pkt. 2 ble enstemmig vedtatt.

04.09.2024

Punkt 73/24: Kommunens juridiske handlingsrom ved brudd på arbeidsmiljøloven i skjenke - og serveringssaker

Bilag

Vedtak byst, 18092024, Sak 130/24, Kommunens juridiske handlingsrom ved brudd på arbeidsmiljøloven i skjenke - og serveringssaker

Lovlighetskontroll - Horten

Trondheim Tingrett - gyldighet av vedtak om skjenkebevilling

SAKSPROTOKOLL

Arkivsak-dok. 2024016329
Saksbehandler Lars Petter Aasheim

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Formannskapet	04.09.2024	73/24
2 Bystyret	18.09.2024	130/24

KOMMUNENS JURIDISKE HANDLINGSROM VED BRUDD PÅ ARBEIDSMILJØLOVEN I SKJENKE - OG SERVERINGSSAKER

FORMANNSKAPET HAR BEHANDLET SAKEN I MØTE 04.09.2024 SAK 73/24

Formannskapets innstilling:

Bystyret tar saken til orientering
(Enst.)

14 av 15 repr. til stede.

04.09.2024

Punkt 74/24: Alkoholpolitisk handlingsplan og retningslinjer 2024 - 2028

Bilag

Vedtak Eldre, 12092024, Sak 38/24, Alkoholpolitisk handlingsplan og retningslinjer 2024 - 2028

Vedtak KOMM, 27082024, Sak 52/24, Alkoholpolitisk handlingsplan og retningslinjer 2024 - 2028

Vedtak HELSEUTV, 27082024, Sak 44/24, Alkoholpolitisk handlingsplan og retningslinjer 2024 - 2028

Vedtak RPF, 09092024, Sak 53/24, Alkoholpolitisk handlingsplan og retningslinjer 2024 - 2028

Vedtak , 10092024, Sak 54/24, Alkoholpolitisk handlingsplan og retningslinjer 2024 - 2028

Vedtak , 17092024, Sak 5/24, Alkoholpolitisk handlingsplan og retningslinjer 2024 - 2028

Vedtak byst, 18092024, Sak 131/24, Alkoholpolitisk handlingsplan og retningslinjer 2024 - 2028

Vedtak OPPV, 27082024, Sak 39/24, Alkoholpolitisk handlingsplan og retningslinjer 2024 - 2028

Vedtak ARMU, 29082024, Sak 148/24, Alkoholpolitisk handlingsplan og retningslinjer 2024 - 2028

Vedtak KULT, 29082024, Sak 58/24, Alkoholpolitisk handlingsplan og retningslinjer 2024 - 2028

Innspill til Alkoholpolitisk handlingsplan og retningslinjer 2024 -2028, sak 2024016329

Sak 2024016329

Saksnummer 2024016329.

saksnummer 2024016329

Høringssvar fra IOGT i Norge - alkoholpolitisk handlingsplan. Saksnummer 2024016329

Høringssvar - Alkoholpolitisk handlingsplan - Saksnummer 2024016329.

Søknads refranse : BBJYUH

Søknads refranse : OSJHOJ

Høringsbrev - Alkoholpolitisk handlingsplan og retningslinjer 2024 -2028

Saksnummer 2024016329

Felles høringsinnspill 12.08.2024 (2)

Høring - alkoholpolitisk handlingsplan 2024-2028 Kristiansand kommune

Høring alkoholpolitisk handlingsplan og retningslinjer

2024_07_30_høring alkoholpol handlingsplan_næringsforeningen

2024-08-09 Høringsinnspill Kristiansand kommune fra IOGT i Norge

Høringsuttalelse Alkoholpolitisk handlingsplan og retningslinjer 2024

Alkoholpolitisk-handlingsplan 2024-2028 (ekstern høring)

alkoholpolitiske-retningslinjer 2024-2028 (ekstern høring)

Dato 19. august 2024
Saksnr.: 2024016329-12
Saksbehandler Lars Petter Aasheim
Godkjent av Camilla Jarlsby
Brede Skaalerud
Tone Iglebæk
Camilla Bruno Dunsæd

Saksgang

Kommunalutvalget
Helseutvalget
Areal- og miljøutvalget
Kultur- og idrettsutvalget
Formannskapet
Råd for personer med funksjonsnedsettelse
Ungdommens bystyre - arbeidsutvalget
Bystyret

Møtedato

27.08.2024
27.08.2024
29.08.2024
29.08.2024
04.09.2024
09.09.2024
10.09.2024
18.09.2024

Alkoholpolitisk handlingsplan og retningslinjer 2024 - 2028

Forslag til vedtak

[Alkoholpolitisk handlingsplan med retningslinjer for perioden 2024 -2028 vedtas.](#)

Kort om handlingsplanen

Det er alkoholloven som setter rammene for hvordan alkoholpolitikken i Norge skal forvaltes. Innenfor de nasjonale rammene er kommunene likevel tillagt et betydelig ansvar og stor frihet til å utforme sin egen lokale alkoholpolitikk. Alle kommuner i Norge har derfor en plikt til å utforme en alkoholpolitisk handlingsplan. Kristiansand kommune har valgt å ha en helhetlig rusmiddelpolitisk handlingsplan, som også omfatter alkoholpolitikken. En hovedbegrunnelse for dette er at utbredelse og bruk av alkohol i et samfunn, har klare sammenhenger med annen rusproblematikk og helsemessige følger av dette. Rusmiddelpolitisk handlingsplan er en bred temaplan som omfatter alle rusmidler, både legale og illegale. Planen skal utarbeides i løpet av 2024. Alkoholpolitisk handlingsplan vil inngå som en del av denne. Alkoholpolitisk handlingsplan med tilhørende retningslinjer behandles imidlertid først ettersom disse må være vedtatt innen utgangen av september, jf. Alkohollovens § 1-6.

Problemstillinger fra alkoholpolitisk handlingsplan som vil bli behandlet i den rusmiddelpolitiske handlingsplanen vil for eksempel være forebyggende innsatser, holdningsskapende arbeid knyttet til alkoholbruk, og tiltak rettet mot innbyggere som har utfordringer knyttet til alkohol og andre rusmidler. Planen vil omfatte tiltak rettet både mot barn og unge, og de voksne i befolkningen.

Mandatet for arbeidet med rusmiddelpolitisk handlingsplan ble vedtatt av Helseutvalget 04.06.24 i sak 32/24.

Alkoholloven har som formål å *begrense i størst mulig utstrekning de samfunnsmessige og individuelle skader som alkoholbruk kan innebære. Som et ledd i dette sikter loven på å begrense forbruket av alkoholholdige drikkevarer*, jf. § 1. Alkoholloven er dermed først og fremst en lov hvor formålet er å bidra til å sikre at skadevirkningene av alkoholbruk blir så små som mulig – dels ved å begrense tilgjengeligheten, dels ved at omsetningsformene er betryggende. Lovens formål er ikke knyttet til næringspolitiske hensyn. Det er imidlertid ofte i dette skjæringspunktet at målkonflikter oppstår i forbindelse med praktiseringen av kommunens retningslinjer for tildeling av skjenkebevillinger.

De problemstillinger som har vært tilbakevendende og/eller utfordrende iløpet av forrige bystyreperiode reguleres derfor i handlingsplanen og retningslinjene for å sikre større forutsigbarhet for den kommende perioden. Planen viderefører eksisterende praksis og er i tråd med de prinsipielle sakene som har vært avklart politisk. For å sikre både effektivitet og likebehandling består de alkoholpolitiske retningslinjene av objektive kriterier med bakgrunn i den alkoholpolitiske handlingsplanen.

I løpet av forrige bystyreperiode har regulering av skjenking på avgrenset område på Sparebanken Sør-Arena og Kristiansand Kino, samt skjenking i tilknytning til boligområder blitt politisk behandlet som prinsipielle saker. Når en har valgt å åpne flere områder for skjenking av alkohol, er det viktig å fortsatt beholde og styrke alkoholfrie soner som er særlig viktige med tanke på å redusere skadevirkninger og fremme folkehelse. Hensyn til barn og unges oppvekstvilkår veier særlig tungt. Sonetenkningen som legges til grunn, fremkommer også av handlingsplanens målsettinger for perioden 2024-2028:

- Redusere antall barn og unge som får sin oppvekst preget av voksnes alkoholbruk
- Redusere risikofyllt alkoholbruk
- Opprettholde samarbeidet mellom kommunen, bransjen og politiet
- Effektivitet og likebehandling i saksbehandlingen

«Kommunens skjenketider» og «Kommunens handlingsrom til å legge vekt på brudd på Arbeidsmiljøloven ved prikktildeling av skjenkebevillinger» behandles i selvstendige saksfremlegg.

Holdningsskapende arbeid knyttet til alkoholbruk er en sentral del i det rusforebyggende arbeidet og vil bli nærmere tematisert og behandlet i forbindelse med rusmiddelpolitisk handlingsplan. Planarbeidet vil foregå utover høsten 2024.

Høring/Høringsinnspill

I tillegg til navnene på høringslisten ble høringsbrevet sendt direkte til skjenkebransjen, PSS, Natteravnene, NHO Agder, Næringsforeningen i Kristiansand, Visit Sørlandet, LO og Fellesforbundet. Høringsbrevet er også lagt ut på kommunens hjemmesider til «åpen høring». Det har kommet inn høringsinnspill fra:

- Gvino (Skjenkested)
- Kristiansand hotell og restauranteierforbund
- Kvadraturforeningen og Kvadraturen Gårdeierforening
- Næringsforeningen i Kristiansand
- Visit Sørlandet
- NHO reiseliv
- A-larm (Bruker- og pårørendeorganisasjon)
- IOGT (Rusforebyggende medlemsorganisasjon)
- Privatpersoner

Skjenkenæringen har blant annet spilt inn at de ønsker:

- (Gvino) modernisering av forbudet mot alkoholreklame, og at det legges til rette for å ta kunnskapsprøven på engelsk.

Kommunedirektøren har forståelse for at forbudet mot alkoholreklame kan oppleves som utfordrende å forholde seg til og at kunnskapsprøven også bør kunne tas på engelsk. Det er likevel slik at både forbudet mot alkoholreklame og hvordan kunnskapsprøven skal gjennomføres er regulert i alkoholforskriften. Det er dermed Stortinget som lovgiver som må foreta eventuelle lovrevisjoner. For øvrig viser kommunedirektøren til administrasjonens [orientering om forbudet mot alkoholreklame i formannskapetets møte 6.mars](#)

Næringslivet, herunder Kristiansand hotell og restauranteierforening, Kvadraturforeningen og Kvadraturen Gårdeierforening, Næringsforeningen i Kristiansand, Visit Sørlandet, og NHO reiseliv har blant annet spilt inn at de ønsker:

- skjenketider til kl 03.00
- at alle bedrifter som selger varer, tjenester og kulturopplevelser skal kunne få innvilget alminnelig skjenkebevilling, herunder frisør, spa, kosmetiske behandlinger, massasje, og sykkelverksted. Samt teater, opera, kino, museum, gallerier og bibliotek.
- målsettinger for å lykkes med handlingsplanen da den foreslåtte planen kun er en oppsummering av dagens praksis av lovverket
- næringslivet reagerer på at de ikke er blitt tatt nok hensyn til

Kommunedirektøren understreker at formålet med alkoholloven er at den skal *bidra til å sikre at skadevirkningene av alkoholbruk blir så små som mulig; dels ved å begrense tilgjengeligheten, dels ved at omsetningsformene er betryggende. Loven gir kommunene anledning til å fastsette bruken av virkemidler som blant annet regulerer salg og skjenking av alkohol lokalt.* Loven har ikke som formål å fremme næringspolitiske hensyn. Ett av virkemidlene i handlingsplanen er derfor å fortsatt opprettholde alkoholfrie soner i kommunen.

Slik de alkoholpolitiske retningslinjene er foreslått gis det derfor ikke alminnelig skjenkebevilling til "Frisørsalonger, spa og velvære, klesbutikker og andre lignende konsept", jf. pkt.3.3. I enkelttilfeller, som for eksempel en åpningsfest etter stengetid, har administrasjonen likevel innvilget skjenkebevillinger. Denne praksisen foreslås videreført.

Slik kommunedirektøren forstår det ønsker næringen at det åpnes opp for at alle tilbydere av varer, tjenester og kulturopplevelser i Kristiansand kommune skal kunne få innvilget alminnelige (faste) skjenkebevillinger. En eventuell utvidelse av skjenkebestemmelsene vil føre til en ytterligere innskrenking av de alkoholfrie sonene i Kristiansand kommune, og dermed gi enda mindre forutberegnelighet for personer som ønsker å unngå å bli eksponert for alkohol. Desto videre definisjonen er, desto større vil tilgjengeligheten av alkohol være. For å følge opp intensjonen i handlingsplanen må kommunen bruke de virkemidlene vi har - alle kan derfor ikke få skjenke alkohol overalt.

Av hensyn til å fortsatt bevare alkoholfrie soner mener Kommunedirektøren at pkt. 3.3 i reglementet bør fortsette å gjelde slik det også praktiseres i dag.

Det bemerkes at skjenkebevillinger i frisørsalonger, spa og/eller klesbutikker heller ikke er noe som har vært spesielt etterspurt av næringen i løpet av forrige bystyreperiode. Dersom dette skulle endre seg foreslår kommunedirektøren at problemstillingen løftes politisk.

Næringen anfører også at det i handlingsplanen ikke fremgår målsettinger som gjør det mulig å lykkes med planen. Kommunedirektøren viser til at det i handlingsplanen punkt 2.5 fremgår målsettinger og hvilke tiltak/virkemidler som skal videreføres eller iverksettes for å nå målsettingene.

Det er likevel riktig at Oslo kommune, Stavanger kommune og Kristiansand kommune har valgt noe ulike innretninger på sine handlingsplaner. I alle handlingsplanene er det imidlertid henvisninger til både nasjonalt regelverk, lokalt regelverk og kommunens målsettinger der den enkelte kommune mener det er hensiktsmessig. Det vises forøvrig til at holdningsskapende arbeid knyttet til alkoholbruk vil bli nærmere tematisert og behandlet i forbindelse med den rusmiddelpolitiske handlingsplanen.

Når det gjelder målsettingene fra både Oslo kommune og Stavanger kommune vurderer kommunedirektøren disse til å være ivaretatt av alkohollovens bestemmelser sammen med målsettingene og tiltakene som fremgår av handlingsplanen og retningslinjene slik de nå er utformet:

- "Trygt og inkluderende arbeidsliv" er ivaretatt i retningslinjene pkt. 3.3 og handlingsplanen kap.2.2.2, jf. Pkt.2.5 og kapittel 2.1.3, og 2.2.1, jf. Pkt 2.5.
- "Reduksjon av skadelig bruk av alkohol" er ivaretatt i kapittel 2.2.2 og 2.3.2.
- "Et attraktivt og mangfoldig by- og uteliv med trygg og ansvarlig alkoholhåndtering" er ivaretatt retningslinjene pkt. 3.3 og handlingsplanen kap.2.2.2, jf. Pkt.2.5 og kapittel 2.1.3, og 2.2.1, jf. Pkt 2.5.
- "Forutsigbare rammebetingelser for næringen" er ivaretatt i pkt. kapittel 2.1.3, og 2.2.1, jf. Pkt 2.5.
- "Uteliv på like konkurransevilkår og med seriøse næringsdrivende" er ivaretatt av alkoholloven § 1-7b.

Kommunedirektøren registrerer at det er enkelte i næringen som uttrykker misnøye med ikke å ha blitt tatt med på dialog forut for høringen. For å imøtekomme handelsnæringen ønsker administrasjonen å se på hvordan man kan utvikle gode arenaer for dialog også for disse aktørene. Kommunedirektøren foreslår derfor at dette tas med som en del av målsetting og tiltak i handlingsplanens pkt. 2.5.

Bruker- og pårørendeorganisasjoner har blant annet spilt inn at de ønsker:

- (A-larm) økt fokus på tilgjengelighet og alkoholfrie soner, med særlig hensyn til barn og unge. Konkret foreslås Øvre torv og Idrettsarenaer (Sør- Arena) som alkoholfri sone.
- (A-larm) at netthandel av alkohol bør avvikles, da dette øker forbruket.
- (A-larm) brukermedvirkning ved tildeling av skjenkebevillinger
- (A-larm) nye rusfrie utesteder og arrangementer

Kommunedirektøren er enig i at det er viktig å legge til rette for nye alkoholfrie soner og møteplasser. Dette vil følges opp i Rusmiddelpolitisk handlingsplan. Innspillet underbygger også at alkoholfrie soner bør videreføres, særlig av hensyn til barn og unge. Ønsket om brukermedvirkning ved tildeling av skjenkebevillinger, må administrasjonen vurdere nærmere. Dette vil en gjøre gjennom dialog med brukerorganisasjoner i forbindelse med utarbeidelsen av rusmiddelpolitisk handlingsplan.

Kommunedirektøren bemerker at hverken Foodora eller Wolt har salgsbevilling for alkohol i Kristiansand kommune, og at det per i dag er Meny og ODA som har salgsbevilling for nettsalg av alkohol, på lik linje med for eksempel Vinmonopolet nasjonalt.

Rusforebyggende medlemsorganisasjon(er) har spilt inn at de ønsker;

- (IOGT) fortsatt skjenketider til kl. 02.00
- (IOGT) styrking av alkoholfrie soner, herunder alle områder hvor barn og unge er en del av målgruppen, for eksempel idrettsarenaer.
- (IOGT) utsatt skjenkestart til kl. 16.00 på 17. mai.

Privatpersoner har spilt inn at de mener at det er for få alkoholfrie soner generelt, og blant annet vist til at tillatelse av skjenking i Kilden og Kristiansand Kino bør endres.

Uttalelsene støtter forslaget om å videreføre eksisterende skjenketid og viktigheten av å opprettholde og styrke alkoholfrie soner. Når det gjelder forslaget om utsatt skjenkestart på 17. mai, foreslår kommunedirektøren at det i det videre planarbeidet jobbes med holdningsskapende arbeid og tiltak knyttet til alkoholbruk på arenaer og dager som er særlig viktige for barn og unge.

Juridisk grunnlag

Kommunen skal utarbeide en alkoholpolitisk handlingsplan. Departementet kan gi forskrifter om innholdet av kommunal alkoholpolitisk handlingsplan, jf.

Alkoholloven § 1-7d

Økonomiske konsekvenser

Handelsnæringen bidrar til verdiskapning på samfunnsøkonomisk nivå og på bedriftsnivå. Alkoholpolitiske retningslinjer som gir større rom for å kunne innvilge skjenkebevilling til bransjer som i dag ikke får alminnelig bevilling vil derfor kunne være økonomisk gunstig for handelsnæringen.

Uttalelse fra rådene (Eldrerådet, Rådet for personer med funksjonsnedsettelse, Studentutvalget og Ungdommens bystyre)

Barn og unges interesser

Handlingsplanen og retningslinjene har som mål redusere antall barn og unge som får sin oppvekst preget av voksnes alkoholbruk, jf. Kapittel 2.2.2, jf. Kapittel 2.5.

Rusmiddelpolitisk handlingsplan vil også omfatte forebyggende innsatser, holdningsskapende arbeid knyttet til alkoholbruk, og tiltak rettet mot innbyggere som har utfordringer knyttet til alkohol og andre rusmidler. Planen vil omfatte tiltak rettet både mot barn og unge, og de voksne i befolkningen.

Medvirkning med innbyggere/brugerrepresentanter

Saken har vært på intern og ekstern høring. Interne høringsinnspill er innarbeidet i planen. Eksterne høringsinnspill er lagt ved og svart ut i eget saksfremlegg.

Klima- og miljøkonsekvenser

Ikke relevant, da saken ikke har påvirket klima og miljø direkte.

HMS/Folkehelse

Utbredelse og bruk av alkohol i et samfunn, har klare sammenhenger med annen rusproblematikk og helsemessige følger av dette.

Virkemidlene for å begrense tilgjengeligheten av alkohol i kommunen kan være å begrense salgs- og skjenketider, og hvor det skal skjenkes.

Andre problemstillinger som for eksempel forebyggende innsatser, holdningsskapende arbeid knyttet til alkoholbruk, og tiltak rettet mot innbyggere som har utfordringer knyttet til alkohol og andre rusmidler vil tas opp i Rusmiddelpolitisk handlingsplan.

Vedlegg:

Innspill til Alkoholpolitisk handlingsplan og retningslinjer 2024 -2028, sak 2024016329
Sak 2024016329

Saksnummer 2024016329.
saksnummer 2024016329
Høringssvar fra IOGT i Norge - alkoholpolitisk handlingsplan. Saksnummer 2024016329
Høringssvar - Alkoholpolitisk handlingsplan - Saksnummer 2024016329.
Søknads refranse : BBJYUH
Søknads refranse : OSJHOJ
Høringsbrev - Alkoholpolitisk handlingsplan og retningslinjer 2024 -2028
Saksnummer 2024016329
Felles høringsinnspill 12.08.2024 (2)
Høring - alkoholpolitisk handlingsplan 2024-2028 Kristiansand kommune
Høring alkoholpolitisk handlingsplan og retningslinjer
2024_07_30_høring alkoholpol handlingsplan_næringsforeningen
2024-08-09 Høringsinnspill Kristiansand kommune fra IOGT i Norge
Høringsuttalelse Alkoholpolitisk handlingsplan og retningslinjer 2024
Alkoholpolitisk-handlingsplan 2024-2028 (ekstern høring)
alkoholpolitiske-retningslinjer 2024-2028 (ekstern høring)

Punkt 75/24: Byggegrense i 100-metersbeltet langs sjø – svar på oversendelsesforslag i bystyresak 23/24

Bilag

Vedtak ARMU, 29082024, Sak 146/24, Byggegrense i 100-metersbeltet langs sjø – svar på oversendelsesforslag i bystyresak 23/24, 28.2.2024

Konsekvensutredning til kommuneplanens arealdel, kapitel 4.5 fastsetting av byggegrense mot sjø

Dato 2. mai 2024
Saksnr.: 2020021815-829
Saksbehandler Marit Eik
Godkjent av Jan Erik Lindjord
Knut Felberg
Tone Iglebæk
Camilla Bruno Dunsæd

Saksgang

Areal- og miljøutvalget
Formannskapet

Møtedato

29.08.2024
04.09.2024

**Byggegrense i 100-metersbeltet langs sjø – svar på
oversendelsesforslag i bystyresak 23/24, 28.2.2024**

Forslag til vedtak

1. Formannskapet tar svar på oversendelsesforslaget om byggegrense i 100-metersbeltet langs sjø til orientering.
2. Det settes ikke i gang kommuneplanarbeid med formål å fastsette byggegrense i 100-metersbeltet langs sjø i nå.
3. Kristiansand kommune avventer erfaringer og resultatet fra pågående planarbeid med fastsetting av byggegrense i 100-metersbeltet langs sjø i Arendal og revidert plan for Tvedestrand, og tar opp spørsmålet om å starte planarbeid når disse planene er vedtatt.

Sammendrag

Ved vedtak av kommuneplanens arealdel, sak 23/24 vedtok bystyret følgende oversendelsesforslag:

Bystyret ber administrasjonen fremme en sak der det vurderes byggegrense i 100-metersbeltet for de byggeområder der dette ikke er dekket av gjeldende reguleringsplaner eller er sikret med egen byggegrense i foreliggende KPA.

Etter plan- og bygningsloven er det et generelt byggeforbud i 100-metersbeltet langs sjø. Hensikten bak byggeforbudet er å hensynet til natur- og kulturmiljø, friluftsliv, landskap og andre allmenne interesser. Forbudet gjelder ikke der det er fastsatt annen byggegrense i kommuneplanens arealdel eller reguleringsplan, eller det er gitt unntaksbestemmelser.

En plan om ny byggegrense i 100-metersbeltet må ta konkret stilling til plassering av ny byggegrense og hvilke tiltak det skal åpnes for, eksempelvis nybygg, tilbygg, boder, sjøboder, leegger, brygger og/eller murer. Planarbeidet må følge plan- og bygningslovens prosessregler og ivareta nasjonale hensyn fastsatt i statlig planretningslinje for differensiert forvaltning av strandsonen:

Ved fastsetting av annen byggegrense skal det gjennomføres en kartlegging av de konkrete strandsoneverdiene. Virkningene av utbygging for naturmangfold, friluftsliv, landskap, kulturmiljø og andre allmenne interesser skal vurderes grundig. Disse verdiene skal synliggjøres i planen.

Kommunen må også ta stilling til om det skal innarbeides kompensierende tiltak, eksempelvis kyststi og andre tiltak for allmennheten. Videre må det avklares om noen av byggeområdene skal avgrensnes på nytt slik at arealer med viktige strandsoneverdier endres til LNF-formål.

I kommuneplanens arealdel er det fastsatt byggegrense i 100-metersbeltet langs sjø i noen eksisterende utbyggingsområder, i deler av strandsonen som ikke har byggegrense i reguleringsplan eller som er uregulerte. Byggegrense er satt i områder der det er tydelig skille mellom tettbebygde arealer og områder med viktige strandsoneverdier som det skal tas spesielt hensyn til. Byggegrense mot sjø i kommuneplankartet er ikke fastsatt eller realitetsvurdert der det ikke er tydelig skille mellom områder som er omfattet av strandsonevernet og bebygde arealer. Det er heller ikke fastsatt byggegrense i spredt bebygde områder, uavhengig av arealformål, eller på øyer.

Kommunedirektøren viser til at det i kommuneplanens arealdel er fastsatt ny byggegrense i områder med små konflikter knyttet til strandsonehensyn. Det ble brukt 3-4 månedsverk til denne jobben. Fastsetting av byggegrense i øvrige byggeområder vil kreve betydelig større administrative ressurser. Til sammenligning tok arbeidet med kommunedelplan for Flekkerøy, deler av strandsonen 5,5 år. Store deler av Flekkerøy har ikke regulert byggegrense i 100-metersbeltet. Det samme gjelder andre øyer og områder på fastlandet vest i Søgne og i Randesund. Kommunedirektøren viser til tidligere erfaringer og omtalen av juridisk grunnlag og økonomiske konsekvenser i denne saken, og forventer på denne bakgrunn at planarbeidet med byggegrense i 100-metersbeltet langs sjøen vil kreve store administrative og politiske ressurser både i og utenfor kommunen.

Erfaringer fra tidligere planarbeid tilsier at arbeid med å fastsette byggegrense i 100-metersbeltet langs sjø i nye områder blir komplekst og omfattende. Byggegrense må fastsettes konkret med avveininger tilsvarende vurderinger som gjøres ved dispensasjonsbehandling. Det kan forventes store interessekonflikter mellom grunneiere som ønsker å utvikle sine eiendommer og Statsforvalteren og fylkeskommunen som har ansvar for å ivareta nasjonal og regional politikk for bevaring av strandsonen. Flere kommuner på Agder er nå i gang med revisjon av kommuneplanens arealdel med vekt på å fastsette eller å revidere byggegrensen i 100-metersbeltet. Kommunedirektøren anbefaler at Kristiansand kommune avventer erfaringer og resultatet fra dette arbeidet før vi eventuelt går i gang med eget planarbeid på dette tema.

Dersom kommunen skal starte planarbeid med byggegrense i 100-metersbeltet, anbefaler kommunedirektøren at det først settes i gang en pilot for en begrenset del av kommunen. Formålet med denne piloten er å høste erfaringer på hvordan ny byggegrense kan fastsette for å oppnå ønsket forenkling i byggesaksbehandling og samtidig ivareta viktige strandsonehensyn. I planarbeidet vil være behov for tidlig politisk avklaring av hvilke typer tiltak bystyrets flertall ønsker å legge til rette for i 100-metersbeltet. Det er også viktig med tidlig dialog med regionale myndigheter for å komme fram til omforente prinsipper for fastsetting av byggegrense som ivaretar de politiske forventningene og samtidig ivaretar strandsonehensynene.

Kommunedirektøren legger til grunn at ny byggegrense vil kunne bidra til større forutsigbarhet og færre dispensasjonssøknader ved at planen tilrettelegger for naturlig utvikling av eksisterende bebyggelse og eventuelt tilrettelegger for fortetting der det ikke går på bekostning av strandsoneverdier. Dette fordrer grundig planarbeid og stor lojalitet til ny byggegrense og bestemmelser. Spørsmålet er om gevinsten står i forhold til kostnadene og arbeidsomfanget.

Kommunedirektøren anbefaler å avvete erfaringer fra de andre kommunene før det startes arbeid med fastsetting av byggegrense i 100-metersbeltet, fortrinnsvis som en pilot. Dersom formannskapet ønsker å igangsette arbeidet med en pilot for å avklare arbeidsomfang og konfliktnivå nå, foreslås et nytt punkt 4:

Formannskapet ber administrasjonen starte arbeidet en pilot for et avgrenset område for å avklare arbeidsomfang, ressursbruk og føringer og premisser fra offentlige myndigheter for hva som skal ligge til grunn for arbeidet med å fastsette byggegrense i 100-metersbeltet.

Camilla Dunsæd
Kommunedirektør
Sign.

Ragnar Evensen
Byutviklingsdirektør
Sign.

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ingen signatur

Vedlegg:

- Konsekvensutredning til kommuneplanens arealdel, kapitel 4.5 fastsetting av byggegrense mot sjø.

Saksutredning

Bakgrunn for saken

Ved vedtak av kommuneplanens arealdel, sak 23/24 vedtok bystyret følgende oversendelsesforslag:

Bystyret ber administrasjonen fremme en sak der det vurderes byggegrense i 100-metersbeltet for de byggeområder der dette ikke er dekket av gjeldende reguleringsplaner eller er sikret med egen byggegrense i foreliggende KPA.

Kommunale planer

Forlag til planstrategi 2024-2027

Konklusjon

Arealdelen ble vedtatt av bystyret 28.02.2024. Den bygger på prinsippene fra arealstrategien i gjeldende samfunnsdel, samt følger opp nasjonale forventninger.

Kommunedirektøren mener det ikke er behov for revisjon av arealdelen i denne valgperioden, da den nylig vedtatt. Arealdelen følges opp gjennom områdereguleringer og reguleringsplaner.

Kommuneplanens samfunnsdel med overordnet arealstrategi

Kommuneplanens samfunnsdel, Sterkere sammen - Kristiansand mot 2030 har slik langsiktig mål og strategier som er relevant for forvaltning av strandsonen;

- *Kristiansand tar vare på naturen og sikrer naturmangfoldet og kulturlandskapet*
- *Sikre og utvikle kulturlandskapet og grønnstrukturen fra kyst til hei og langs sjø og vassdrag, som ivaretar naturmiljø og kulturminneverdier.*
- *Overordnet arealstrategi 7. Sikre og videreutvikle overordnet og lokal grønnstruktur, med trygge forbindelser til boområder. Bevare 100-metersbeltet langs sjø og vassdrag, og tilrettelegge for allmenhetens bruk av strandsonen og elvebredder.*

Kommuneplanens arealdel

Planbeskrivelsen til kommuneplanens arealdel beskriver områder der det er fastsatt byggegrense i 100-metersbeltet i plankartet slik:

[...] Det er fastsatt avvikende byggegrense mot sjø langs deler av strandsonen, se figur 9 (kart på neste side). Grensen er satt i områder der det er tydelig skille mellom tettbebygde arealer og områder med viktige strandsoneverdier som det skal tas spesielt hensyn til. I konsekvensutredningen (vedlegg 5) er det gitt en beskrivelse og vurdering av alle områdene hvor det er fastsatt avvikende byggegrense mot sjø i kommuneplanen. Formålet med denne avvikende byggegrensen er å forenkle byggesaksbehandlingen og redusere antall dispensasjoner i deler av 100-metersbeltet langs sjø der det ikke er konflikter med hensyn til vern av strandsonen. Der hvor det er vedtatte reguleringsplaner vil disse være førende for videre utnyttelse av arealene. For områdene som er uregulert vil kommuneplanen være førende. Byggegrense mot sjø er ikke fastsatt eller realitetsvurdert i områder der det ikke er tydelig skille mellom områder som er omfattet av strandsonevernet og bebygde arealer. Det er heller ikke fastsatt byggegrense i spredt bebygde områder. I områdene uten byggegrense gjelder de generelle bestemmelsene for 100-metersbeltet. [...]. Det er heller ikke fastsatt byggegrenser i kommuneplankartet på øyer.

Kommuneplanbestemmelsene §2 pkt.2 - unntak fra plankrav (Påbygg, tilbygg, reparasjon, fasadeendring og riving) og §14- utbyggingsvolum og utnyttelsesgrad er bestemmelse for hva som kan bygges i uregulerte områder som har byggegrense i kommuneplanens arealdel. Der byggegrense i arealdelen supplerer gjeldende reguleringsplaner er det reguleringsbestemmelsene som bestemmer hva som kan bygges.

Arealdelen ble også hørt med to alternative bestemmelser for byggegrense i 100-metersbeltet slik:

Byggegrense langs sjø (pbl 1.8, 3.ledd).

Alternativ 1 – byggegrense 30-meter fra sjøen:

- *Der det ikke er fastsatt byggegrense på plankartet eller i reguleringsplan, gjelder det en byggegrense 30-meter fra sjøen innenfor arealformål bebyggelse og anlegg med underformål.*

Alternativ 2 – byggegrense i formåls grensen bebyggelse og anlegg:

- *Der det ikke er fastsatt byggegrense på plankartet eller i reguleringsplan, gjelder formåls grensen for bebyggelse og anlegg med underformål som byggegrense i 100-metersbeltet langs sjøen.*

Generelle bestemmelser om unntak fra byggeforbudet tilfredsstillt kravene til fastsetting av ny byggegrense i plan- og bygningsloven og i statlige planretningslinjer for differensiert forvaltning av strandsonen. Bestemmelsen er derfor ikke innarbeidet i arealdelen.

Høringsuttalelser til kommuneplanens arealdel om byggegrense i 100-metersbelte

Flere av høringsuttalelsene til kommuneplanens arealdel omhandlet byggegrense langs sjø. Statsforvalteren fremmet innsigelse til alle tre alternativene. Innsigelsen til byggegrense i plankartet ble løst etter drøfting.

Fylkeskommunen beskrev flere uheldige sider ved de alternative byggegrensene og anbefalte samtidig kommunen å ta en gjennomgang av eldre planer og sette nye byggegrenser slik at man får en byggegrense i bebygde områder som kan være et oppdatert og godt styringsverktøy, og samtidig gi forutsigbarhet for den enkelte grunneier.

Det er også kommet uttalelser fra enkeltgrunneiere og utbygger ønsker at alternativ byggegrense skal tegnes inn flere steder. Flekkerøy vel ønsker bestemmelser som åpner for flere tiltak, og alternativ byggegrense i 100-metersbeltet i grensen mot kommunedelplan for Flekkerøy, deler av strandsonen der det allerede er et markant skille mellom de bakenforliggende bebygde arealene og strandsonen.

Det er også kommet uttalelser fra private og organisasjoner som ønsker et strengere strandsonevern. En grunneier mener byggegrensen slik den nå er tegnet inn vil gjøre det vanskelig for dem å utnytte eiendommen.

Unntak fra byggeforbudet i kommuneplanens arealdel.

I bestemmelsene til kommuneplanens arealdel § 10 om 100-metersbeltet langs sjø er det gitt unntak fra byggeforbudet i samsvar med plan- og bygningsloven §11-11 nr. 4 og statlige planretningslinjer for differensiert forvaltning av strandsonen 6.3. Unntaket gjelder nødvendig landbruksbebyggelse, tilrettelegging for friluftsliv, brygge som sikrer adkomst til bebygd boligeiendom, uten alternativ adkomst, og installasjoner for navigering til sjøs.

I kommuneplanens arealdel er det ikke avsatt nye områder for fritidsbebyggelse. I høringsforslaget var det lagt inn noen nye områder som Statsforvalteren fremmet innsigelse til. Bystyret imøtekom innsigelsene i samsvar med meklingsresultat.

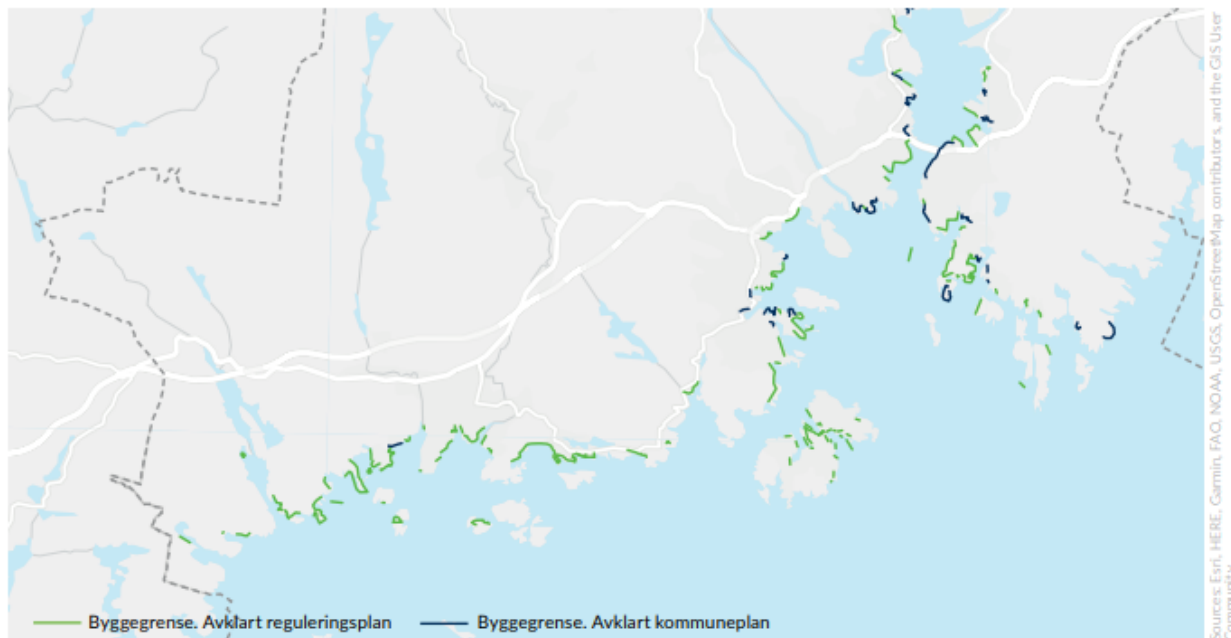
Reguleringsplaner

Omfanget av byggegrense i 100-metersbeltet i Kristiansand varierer i de ulike delene av kommunen. Kommunen har nesten 600 reguleringsplaner som berører 100-metersbeltet langs sjøen, i stor eller liten grad. Ca. 360 av disse reguleringsplanene har byggegrense, men er ikke utformet slik at byggeforbudet er opphevet for all planlagt bebyggelse. Det kan tyde på at byggegrensen er fastsatt på bakgrunn av andre kriterier, eksempelvis

byggegrense langs veg og landskapshensyn. I flere reguleringsplaner i Søgne er det presisert i bestemmelsene at *formålsgrensen er byggegrense*.

Illustrasjonskart byggegrense i kommuneplanens arealdel og reguleringsplaner

Kartet på nedenfor er en illustrasjon, ikke den nøyaktige grensen, på hvor det er fastsatt byggegrense kommuneplanens arealdel og reguleringsplaner som har byggegrense mot sjø.

Figur 9: Kartillustrasjon over byggegrenser mot sjø.

Regionale planer

Regionplan Agder 2030 har slik strategi for strandsonen: *Ivareta landskap, naturmangfold, friluftsområder, landbruksområder, strandsonen og kulturmiljø for fremtidige generasjoner gjennom utvikling, bruk og vern*. Høringsutkast til ny regionplan Agder 2030 med regional planstrategi har slikt mål: *I Agder har vi tatt vare på gjenværende ubebygde strandsoner langs sjø og vassdrag både for mennesker og dyr*.

Regional plan for bolig- areal og transport i Kristiansandsregionen løfter fram strandsonen i plantema 1. Verdifulle arealer. Planen vektlegger strandsonen som *en ressurs for regionens innbyggere og skal være tilgjengelig for alle*. *Kystkommunene kan legge til rette for økt tilgjengelighet for allmennheten, for eksempel gjennom oppkjøp av strategiske arealer og opparbeiding av kyststier*. *Det er vesentlig at tilrettelegging ikke går på bekostning av naturmiljø og biologisk mangfold*. *En streng oppfølging av byggeforbudet i strandsonen er viktig*.

Regional plan for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet i Vest-Agder 2014-2020 inneholder 8 prinsipper for forvaltning av kystsonen. Prinsippene vektlegger langsiktig forvaltning av strandsonen, hensynet til allmennferdsel, opphold og rekreasjon, kyststi, revisjon av eldre planer, tilrettelegging for allmenne korttidsplasser i småbåtanlegg, samlokalisering av brygger og båtplasser og lokalisering av parkerings- og opplagsplasser til småbåtanlegg utenfor 100-metersbeltet.

Problemstillingene i saken gjelder spørsmålet om kommunen skal igangsette planarbeid der det fastsettes ny byggegrense i 100-metersbeltet langs sjø.

Problemstillingen knyttet til selve planarbeidet omhandler bruk og vern av strandsonen innenfor områder som i kommuneplanens arealdel er avsatt til utbyggingsformål:

- hvor skal ny byggegrense plasseres?

- hvilke tiltak det kan åpnes for uten at dette går på bekostning av nasjonal politikk for strandsonen?
- skal planarbeidet omhandle kompensierende tiltak?

Juridisk grunnlag

Plan- og bygningslovens bestemmelser

Plan- og bygningsloven §1-8 omhandler forbud mot tiltak mv. langs sjø og vassdrag. Loven slår fast at det i 100-metsebeltet langs sjø og vassdrag skal tas særlige hensyn til natur- og kulturmiljø, friluftsliv, landskap og andre allmenne interesser. Forbudet mot tiltak gjelder ikke der det er fastsatt annen byggegrense i arealdel eller reguleringsplan.

Forbudet gjelder heller ikke fradeling av bebyggelse festetomt eller der kommunen i kommuneplanens arealdel har tillatt oppføring av nødvendige bygninger, mindre anlegg og opplag som skal tjene landbruk, reindrift, fiske, akvakultur eller ferdsel til sjøs.

Statlige planretningslinjer for differensiert forvaltning av strandsonen

Formålet med den statlige planretningslinjen er å tydeliggjøre nasjonal arealpolitikk og sikre nasjonale og regionale interesser i 100-metersbeltet langs sjøen. Retningslinjene utdyper plan- og bygningsloven og gir statlige føringer for kommunenes og fylkeskommunenes planlegging og saksbehandling.

Kapitel 6 omhandler generelle retningslinjer for planlegging i strandsonen. Her fremgår det blant annet hvordan planlegging i strandsonen skal ta hensyn til natur- og kulturmiljø, landskap og friluftsliv og hva det må legges vekt på ved planlegging i byer og tettsteder.

Retningslinjen kapittel 6.5 omhandler fastsetting av byggegrense. Her framgår det:

- *Ved fastsetting av annen byggegrense skal det gjennomføres en kartlegging av de konkrete strandsoneverdiene. Virkningene av utbygging for naturmangfold, friluftsliv, landskap, kulturmiljø og andre allmenne interesser skal vurderes grundig. Disse verdiene skal synliggjøres i planen.*
- *Fastsetting av ny byggegrense er særlig aktuelt i regulerte områder uten byggegrense og i områder som er åpnet for spredt bygging.*
- *I ubebygde områder, hvor hensynet til natur- og kulturmiljø, friluftsliv, landskap og andre allmenne interesser sterkt gjør seg gjeldende, kan den funksjonelle strandsonen settes lenger vekk fra sjøen enn 100 meter.*

Retningslinjene deler landet inn i tre soner med ulike føringer tilpasset utbyggingspress og behovet for vern av de interessene som skal ivaretas i strandsonen. Kysten i Agder ligger i sone 2. Her gjelder retningslinjen kapittel 9. I retningslinjen framgår det blant annet:

- *At byggeforbudet som hovedregel skal praktiseres strengt.*
- *Ny utbygging skal unngås på arealer med betydning for natur- og kulturmiljø, friluftsliv, landskap og andre allmenne interesser.*
- *Det bør være en restriktiv holdning til nye fritidsboliger og vesentlig utvidelse av eksisterende fritidsboliger i områder av kommunen med press.*
- *Arealer til bolig-, sentrums- og næringsutvikling bør prioriteres foran arealer til fritidsboliger.*
- *Det bør vektlegges om hensynet til tilgjengelighet til strandsonen for allmennheten kan ivaretas ved at det avsettes areal til kyststi, friluftsområde, badeplasser eller lignende.*

Retningslinjen inneholder også føringer knyttet til type tiltak, plassering av ny bebyggelse, utvidelse av eksisterende bebyggelse og terrenginngrep og infrastruktur.

Retningslinjen kapittel 7 omhandler oppdatering av planer slik:

Ved revisjon av kommuneplanen skal kommunen vurdere eksisterende arealbruk og behovet for ny utbygging. Kommunene skal vurdere om tidligere vedtatte byggeområder i strandsonen, som ikke er utbygd, skal opprettholdes eller tas ut av kommuneplanen.

Eldre reguleringsplaner som gir mulighet for utbygging i strid med retningslinjene, bør revideres eller oppheves.

Byggegrenser i reguleringsplaner

Det var en periode usikkert om byggeforbudet i 100-metersbeltet gjaldt for eldre reguleringsplaner, jf. uttalelsene fra Miljøverndepartementet: *Departementet har tolket denne bestemmelsen slik at den ikke gjelder for reguleringsplaner som er vedtatt etter tidligere plan- og bygningslov, men bare får betydning for planer vedtatt etter loven av 2008.* I 2015 konkluderte Sivilombudsmannen med at også reguleringsplaner vedtatt i tidligere plan- og bygningslover er omfattet av byggeforbudet i strandsonen når planene ikke har byggegrense.

Økonomiske konsekvenser

Erfaringer fra tidligere planprosesser i strandsonen tilsier at dette er lange og arbeidskrevende planprosesser. Eksempelvis tok kommunedelplan for Flekkerøy, deler av strandsonen 5,5 år fra oppstart til vedtak i Miljøverndepartementet. Planen hadde to høringer og ble hørt i fire alternativ ved siste høring. Det ble brukt 3-4 månedersverk på arbeidet med byggegrensen som ligger i plankartet i den nye arealplanen. Kristiansand har dobbelt så lang strandlinje som Tvedestrand og Arendal og må beregne mer tid enn disse kommunene. Erfaringene tilsier at en ny planprosess med byggegrense i 100-metersbeltet langs sjøen vil trolig kreve 2-3 årsverk, fordelt på flere personer, til å utarbeide planforslaget. Saksbehandling kommer i tillegg. Framdriften og tidsbruk til saksbehandling vil avhenge av antall innspill og høringsuttalelser mm, men kommunedirektøren vurderer at arbeidet vil ta 2-5 år avhengig av konfliktomfanget.

Byggegrense i 100-metersbeltet kan fastsettes ved revisjon av kommuneplanens arealdel eller i egen kommunedelplan. Planarbeidet må uansett følge plan- og bygningslovens prosessregler med høring av planprogram og planforslag. Eksisterende strandsoneverdier naturmangfold, friluftsliv, landskap, kulturmiljø og andre allmenne interesser må kartlegges og det må utarbeides konsekvensutredning for hvert enkelt delområde.

Uttalelser fra rådene

Dersom det blir vedtatt å sette i gang planarbeidet vil rådene bli involvert i planarbeidet på ordinær måte.

Barn og unges interesser

Tilgangen til strandsonen er av stor betydning for barn og unge. Barn og unges interesser i strandsonen er kartlagt gjennom medvirkning i flere tidligere kommunedelplaner i gamle kristiansand kommune. Det er naturlig å benytte denne kunnskapen i planarbeidet. Ytterligere medvirkning med kartlegging av barn og unges interesser i strandsonen avklarer ved utarbeidelse av planprogrammet, dersom det blir vedtatt å sette i gang planarbeidet.

Medvirkning

Strandsonen er en begrenset ressurs med betydelige verdier for natur- og kulturmiljø, friluftsliv, landskap og andre allmenne interesser. Dette innebærer at mange innbyggere og interesseorganisasjoner vil ha interesser i hvor en eventuelt ny byggegrense fastsettes. I tillegg vil plassering av grensen ha stor betydning for grunneiere. Dette vil sette ekstra store krav til medvirkning.

Blant offentlige myndigheter er bruk og vern av strandsonen av særing interesse for Statsforvalteren og fylkeskommunen, men planer som åpner for ny bygging ved sjøen vil også virke inn på fagområder som kystverket og fiskeridirektoratet har ansvar for å ivareta. Medvirkning med offentlige myndigheter skjer vanligvis gjennom høringer og møter i regionalt planforum, men det er også aktuelt å invitere disse til avklaringer tidlig i planprosessen, før utarbeiding av planprogram.

Fastsetting av ny byggegrense i 100-metersbeltet må utarbeides på et detaljnivå som gjør at det kan være aktuelt å tilskrive grunneiere ved oppstart av planarbeidet, selv om dette ikke er formelt krav til kommuneplan og kommunedelplaner.

Klima- og miljøkonsekvenser

Norsk klimaservicesenter har oppdatert kunnskapsgrunnlaget om havnivåstigning i Norge. Rapporten er utarbeidet på oppdrag fra Miljødirektoratet og viser hvordan havnivået i Norge er forventet å stige fram mot år 2100, 2150 og 2300. Formålet med rapporten er å gi politikere og beslutningstakere et kunnskapsgrunnlag for å tilpasse kystkommuner- og byer i Norge til økt havnivå.

Kommuneplanens arealdel har slik bestemmelse om byggehøyde over havet:

Byggetiltak under kote +5 skal dokumentere hvordan hensynet til høyvann, stormflo og fremtidig havnivå er ivaretatt. Bygg som plasseres under kote +3 skal prosjekteres for å tåle høyvann og stormflo.

Ny bebyggelse i strandsonen må tilpasses bestemmelsene.

Sikring av naturverdier i strandsonen er en del av grunnlaget for byggeforbudet i 100-metersbeltet. Inngrep i strandsona kan også gi midlertidige eller permanente effekter på livet i havet. Ved utarbeiding av planprogram må kommunen ta stilling til om kunnskapsgrunnlaget om naturmangfold er tilstrekkelig eller om det må gjennomføres ny kartlegging.

HMS/Folkehelse

Allmennhetens tilgang til strandsonen er en viktig del av friluftslivet i Norge. Allemannsretten er sikret i friluftsløven. *Formålet med denne loven er å verne friluftslivets naturgrunnlag og sikre allmenhetens rett til ferdsel, opphold m.v. i naturen, slik at muligheten til å utøve friluftsliv som en helsefremmende, trivselsskapende og miljøvennlig fritidsaktivitet bevares og fremmes.* Kartlegging og sikring av allmennhetens tilgang til strandsonen vil inngå i planarbeidet.

Erfaringer fra andre kommuner

I den politiske debatten om byggegrense er det vist til erfaringer fra andre kommuner, deriblant Tvedestrand og Flekkefjord. Administrasjonen har hatt dialog med planleggere i Tvedestrand, Flekkefjord og Arendal og har også sett på arbeid gjort i andre deler av landet.

Tvedestrand kommune vedtok kommunedelplan for kystens byggeområder i 2012. Planen omfatter 47 delområder gruppert med forskjellige bestemmelser. I planarbeidet fikk 20 delområder helt eller delvis ny avgrensning slik at til sammen 330 da ble endret fra byggeformål til LNF-formål. Planen har fungert etter hensikten med få disposisjoner, særlig de første årene.

Tvedestrand kommune startet arbeidet med å innarbeide kystsonen i revisjon av kommuneplanens arealdel i 2020. I nytt planforslag er byggegrensen justert enkelte steder, noen av byggeområdene er redusert og det er åpnet for fortetting med nye brygger i eksisterende byggeområder. Arealplanen er, på bakgrunn av innsigelser til konsekvensutredning, sendt på annengangshøring med høringsfrist juli 2024 og med

utsatt frist til utgangen av august for fylkeskommunen. Framdriften til planarbeidet er usikkert.

Flekkefjord kommune har kystsoneplan vedtatt i 2017. Planarbeidet startet i 2008 og hadde to høringer. Byggegrenser er i utgangspunktet satt i strandkanten for alle byggeområder. Dette prinsippet er imidlertid fraveket når det gjelder viktige landskapselement som bør bevares og hvor en eventuell bebyggelse vil kunne få en uheldig eksponering i forhold til landskapsvirkning og allment friluftsliv. Eksisterende brygger er uavhengig av dette i stor grad innlemmet med byggegrenser. Erfaringer fra arbeidet med byggegrense i 100-metersbeltet i kommuneplanens arealdel for Kristiansand tilsier at kravene til konsekvensutredning ved fastsetting av byggegrense er strengere i dag enn det som var tilfelle da Flekkefjord kommune laget sin kystsoneplan.

I planstrategien for Flekkerfjord kommune framgår det at kommunedelplanen for kystsonen trenger revisjon av enkelte temaer, fordi det er en del bestemmelser som ikke fungerer slik som de er tiltenkt og som skaper unødvendig merarbeid. Det gjelder bl.a. bestemmelsene om plankrav. Det legges ikke opp til å endre byggegrensen. Arbeidet med revidert plan er ikke startet opp.

På grunn av dette har administrasjonen valgt å skjele mer til de pågående prosessene i Tvedestrand og Arendal.

Arendal kommune er i gang med revisjon av kommuneplanens arealdel på utvalgte tema, herunder byggegrenser langs sjø/elv. Kommunen har fra før fastsatt byggegrense i 100-metersbeltet langs sjø i kommuneplanens arealdel i 10 områder og ønsker å utvide byggegrensen. Det legges opp til en helhetlig og langsiktig vurdering av sjønære arealer i utbygde områder i kommunen for å sikre verdifulle arealer, samtidig å legge til rette for utvikling og fortetting. Kommunen vektlegger å fastsette byggegrense etter fastsatte kriterier/prinsipper som gjelder for alle byggeområder og unngå at byggegrensen får karakter av enkeltvedtak. Målet er at den reviderte arealdelen vil vedtas innen sommeren 2025.

Vurdering

Arbeidet med byggegrense i 100-metersbeltet enten gjennomføres som endring av kommuneplanens arealdel, egen kommunedelplan for kystsonen eller som kommunedelplan for byggegrense i strandsonen langs sjøen.

Ved endring av kommuneplanens arealdel kan ny byggegrense legges inn i plankartet med eller uten andre endringer. Dersom det utarbeides egen kommunedelplan, må kommunen fastsette arealformål innenfor hele planområdet. Alternativet med fastsetting av byggegrense i reguleringsplaner, som mangler dette, vil ikke kun fange opp byggeområder som er regulert. Uregulerte byggeområder, som ikke har byggegrense i arealdelen, vil da ikke få byggegrense.

Planarbeidet, må uansett planform, følge plan- og bygningslovens prosessregler og ivareta nasjonale hensyn fastsatt i statlig planretningslinje for differensiert forvaltning av strandsonen, kapittel 6.5 om fastsetting av byggegrense.

Ved fastsetting av annen byggegrense skal det gjennomføres en kartlegging av de konkrete strandsoneverdiene. Virkningene av utbygging for naturmangfold, friluftsliv, landskap, kulturmiljø og andre allmenne interesser skal vurderes grundig. Disse verdiene skal synliggjøres i planen.

Kommunen må også ta stilling til om det skal innarbeides andre kompensierende tiltak, eksempelvis kyststi og andre tiltak for allmennheten.

For å lykkes med planarbeidet er det nyttig med tidlig politisk avklaring av hvilke typer tiltak som bystyrets flertall ønsker å tilrettelegge for. Er det tiltak på eksisterende

eiendommer med tilbygg, redskapsboder og brygger eller fortetting i eksisterende byggeområder med nye boliger eller hytter?

Tidlig dialog med regionale myndigheter for å komme fram til omforente prinsipper for fastsetting av byggegrense for ulike typer områder og ulike tiltak vil også være av avgjørende betydning.

Flere kommuner på Agder er nå i gang med revisjon av kommuneplanens arealdel med vekt på å fastsette eller å revidere byggegrensen i 100-metersbeltet.

Kommunedirektøren anbefaler at Kristiansand kommune avventer erfaringer og resultatet fra dette arbeidet før vi eventuelt går i gang med eget planarbeid på dette tema. Dersom kommunen skal starte planarbeid med byggegrense i 100-metersbeltet, anbefaler kommunedirektøren at det først settes i gang en planprosess for en begrenset del av kommunen. Formålet med dette er å høste erfaringer på hvordan ny byggegrense kan fastsette for å oppnå ønsket forenkling i byggesaksbehandling og samtidig ivareta viktige strandsone hensyn.

Kommunedirektøren viser til omtalen av juridisk grunnlag og økonomiske konsekvenser i denne saken. Planarbeidet med byggegrense i 100-metersbeltet langs sjøen vil kreve store administrative og politiske ressurser både i og utenfor kommunen.

Kommunedirektøren legger til grunn at ny byggegrense vil kunne bidra til større forutsigbarhet og færre dispensjonssøknader ved at planen tilrettelegger for naturlig utvikling av eksisterende bebyggelse og eventuelt tilrettelegger for fortetting der det ikke går på bekostning av strandsone verdier. Dette fordrer grundig planarbeid og stor lojalitet til ny byggegrense og bestemmelser. Spørsmålet er om gevinsten står i forhold til kostnadene og arbeidsomfanget.

Konklusjon (jf. forslag til vedtak)

Kommunedirektøren anbefaler at det ikke settes i gang planarbeid med fastsetting av byggegrense i 100-metersbeltet nå. Kristiansand kommune avventer erfaringer fra pågående planarbeid i Arendal og Tvedestrand og tar stilling til om det skal utarbeides plan for byggegrense i 100-metersbeltet når disse planene er vedtatt.

Kommunedirektøren anbefaler å avvente erfaringer fra de andre kommunene før det startes arbeid med fastsetting av byggegrense i 100-metersbeltet, fortrinnsvis som en pilot. Dersom formannskapet ønsker å igangsette arbeidet med en pilot for å avklare arbeidsomfang og konfliktnivå nå, foreslås et nytt punkt 4:

Formannskapet ber administrasjonen starte arbeidet en pilot for et avgrenset område for å avklare arbeidsomfang, ressursbruk og føringer og premisser fra offentlige myndigheter for hva som skal ligge til grunn for arbeidet med å fastsette byggegrense i 100-metersbeltet.

Punkt 76/24: Kommuneplanens arealdel, mindre endring - begrenset høring

Bilag

Vedtak ARMU, 29082024, Sak 147/24, Kommuneplanens arealdel, mindre endring - begrenset høring

Kommuneplanens arealdel, mindre endring - begrenset høring

A3_Temakart_2_Kvikkleire_-_aktsomhetskart_REVIDERT_16_07_24

Punkt 77/24: Svar på verbalvedtak 2024-4 om voksende matkøer

Bilag

Vedtak HELSEUTV, 27082024, Sak 46/24, Svar på verbalvedtak 2024-4 om voksende matkøer

Vedtak byst, 18092024, Sak 138/24, Svar på verbalvedtak 2024-4 om voksende matkøer

Vedtak KULT, 29082024, Sak 56/24, Svar på verbalvedtak 2024-4 om voksende matkøer

Vedlegg verbalvedtak 2024-04 - kunnskapsgrunnlag

Dato 30. april 2024
Saksnr.: 2024006565-1
Saksbehandler Lina Malene Larssen
Godkjent av Brede Skaalerud
Camilla Jarlsby
Camilla Bruno Dunsæd

Saksgang

Helseutvalget
Kultur- og idrettsutvalget
Formannskapet
Bystyret

Møtedato

27.08.2024
29.08.2024
04.09.2024
18.09.2024

Svar på verbalvedtak 2024-4 om voksende matkøer

Forslag til vedtak

1. Bystyret tar kunnskapsgrunnlaget og situasjonsbeskrivelsen til orientering.
2. Bystyret vedtar at kommunen inviterer til fast og målrettet samarbeid med de organisasjonene som har matutdeling og andre relevante aktører. Tiltak som er beskrevet i saken følges opp gjennom dette samarbeidet. Målet med samarbeidet er å bidra til at innbyggere styrkes i å mestre eget liv.

Sammendrag

I verbalvedtak 2024-4 har bystyret bedt administrasjonen om å legge frem en sak som viser hvilke virkemidler kommunen har i møte med voksende matkøer. For å svare ut dette har kommunedirektøren innhentet informasjon fra relevante områder i kommunen, intervjuet frivillige organisasjoner som deler ut mat, innhentet innspill fra Norsk-Ukrainsk Organisasjon i Kristiansand, undersøkt hvordan andre kommuner jobber med tematikken og dannet et kunnskapsgrunnlag basert på aktuell litteratur.

Arbeidet har vist at de voksende matkøene er en kompleks problemstilling, med mange involverte aktører. Kommunedirektøren har valgt å beskrive kompleksiteten i en omfattende saksutredning.

Matutdeling er et viktig arbeid som drives av de frivillige organisasjonene. Det ligger ikke innenfor kommunens ansvarsområde å dele ut mat til innbyggere. Kommunens roller og virkemidler i møte med denne problemstillingen er å samarbeide med de frivillige organisasjonene om å møte utfordringene knyttet til voksende matkøer, og bidra til at innbyggerne som står i matkø styrkes i å mestre eget liv.

Kommunedirektøren anbefaler et tettere samarbeid mellom de frivillige organisasjonene som deler ut mat, Matsentralen Sør og kommunen ved NAV, enhet for frivillighet og

medvirkning og integreringsenheten. Kommunedirektøren foreslår derfor en samarbeidsarena hvor utfordringer knyttet til problematikken kan løftes og diskuteres. Det er særlig behov for å samarbeide om håndtering av den økende mengden ukrainske flyktninger i matkøene. I tillegg anbefaler kommunedirektøren å styrke samarbeidet mellom NAV og de frivillige organisasjonene med informasjonsdeling om tjenester og stønader, slik at personene i matkø enklere kan forstå hvordan de kan få hjelp fra NAV.

Vedlegg: Kunnskapsgrunnlag

Vedlegg verbalvedtak 2024-04 - kunnskapsgrunnlag

Saksutredning

1. Bakgrunn for saken

Bystyret vedtok 14. desember 2023 følgende (verbalvedtak 2024-4):

«Bystyret ber administrasjonen legge fram en sak som viser hvilke virkemidler kommunen har i møte med voksende matkøer. Virkemidler som legges fram skal dekke alt fra tiltak som forebygger at folk må stå i matkø, til å sørge for at alle som har behov for matutdeling får mat.»

Kommunalutvalget vedtok 13. februar 2024 (sak 8/24) at verbalvedtaket skulle følges opp slik:

«Saken legges frem ila. 2 halvår 2024 for helseutvalget, kulturutvalget og bystyret.»

Saken vil beskrive et kunnskapsgrunnlag basert på aktuell litteratur som belyser fenomenet, blant annet FAFO rapport publisert høsten 2023, og gi oversikt over situasjonen i Kristiansand og hvilke ulike roller og ansvar kommunen har opp mot denne problematikken. Basert på dette vil det bli gjort en vurdering av virkemidler og aktørbildet.»

I Kristiansand og resten av landet har det vært en stor økning i køer hos frivillige organisasjoner som deler ut mat. De frivillige organisasjonene gjør en stor innsats for å dekke behovet for matutdeling og møte økningen i antall personer som har behov for mathjelp. Kommunedirektøren antar det er på grunn av den store økningen i køene at saken er satt på dagsorden. For å svare ut dette har kommunedirektøren involvert flere aktører for å danne et helhetlig bilde av situasjonen. Kommunedirektøren har spurt aktørene om hva kommunen kan gjøre for å forebygge behovet for å stå i matkø og for å bidra til at utdelingen når de som trenger det mest.

For å vurdere aktørbildet har frivillige organisasjoner som har matutdeling i Kristiansand blitt intervjuet. Alle intervjuene har vært basert på de samme spørsmålene. Hovedtemaene organisasjonene har blitt spurt om er hvordan de organiserer sin matutdeling, deres opplevelse av økningen i matkøene, skildringer av gruppene i matkøene, og forslag til tiltak for å bedre situasjonen. De har blitt spurt om hva kommunen kan bidra med i samarbeidet med organisasjonene og ovenfor personene i matkø. Organisasjonene som har blitt intervjuet er Hånes frikirke ved deres ordning for matutdeling kalt Frimat, Hjelp oss å hjelpe, Frelsesarmeen og Filadelfia. I tillegg har Matsentralen Sør kommet med innspill.

For å kunne vurdere virkemidlene kommunen har i møte med de voksende matkøene er det hentet informasjon fra ulike tjenester og områder i kommunen, som for eksempel enhet for frivillighet og medvirkning, NAV og integreringsenheten.

Kunnskapsgrunnlaget er basert på rapporten *Mathjelp på dugnad* fra FAFO publisert høsten 2023 og annen relevant forskning.

2. Kunnskapsgrunnlag

FAFO gjennomførte en landsdekkende undersøkelse, *Mathjelp på dugnad*, av matutdelingsaktører i perioden april-september 2023¹. Her presenteres funnene fra forskningen som er mest relevant for saken, en grundigere oppsummering ligger som vedlegg til saken. Perspektivene som presenteres i rapporten er nasjonale, og kan ikke overføres direkte til Kristiansand.

Tidligere har mottakere av mathjelp i hovedsak vært rusmisbrukere, men nå er det flere som ikke tilhører denne gruppen som oppsøker hjelp. Dette har endret seg med dyrtid, krigen i Ukraina og pandemien. Matsentralen, Frelsesarmeen og flere andre aktører har registrert en betydelig økning i behovet. Kun 1 av 3 utdelingssteder i FAFO sine undersøkelser sier at de kan dekke behovet til personene som tar kontakt med dem. Dyrtid har påvirket økonomien til mange på grunn av økte utgifter. Andelen av den totale befolkningen med dårlig råd har vært ganske stabil over flere år, tom. 2021, men i august 2022 var det en kraftig økning, trolig grunnet dyrtiden².

FAFO-rapporten fant på nasjonalt nivå at 40% av mottakere av mathjelp var fra Ukraina, 25% fra Norge og 13% fra Syria. Halvparten av mottakerne hentet mat for første gang i perioden januar til juni 2023. Av de nye mottakerne er flesteparten fra Ukraina og Norge. Nesten halvparten av mottakerne har barn i skolealder boende med dem, men familietype varierer mellom ulike nasjonaliteter. Norske mottakere skiller seg ut med at hele 65% er enslige uten barn. De fleste mottakerne er mellom 36 og 55 år gamle. Undersøkelsene fant at 2 av 3 leier bolig, og 12% har ikke et eget sted å bo.

De fleste personene som mottar mathjelp, mottar også en form for stønad fra NAV. FAFO-rapporten fant at 2/3 av mottakerne fikk stønad fra NAV (inkluderer ikke introduksjonsstønad fra Utlendingsdirektoratet (UDI) som flyktninger får mens de går på introduksjonsprogrammet). Typen støtte varierer basert på opprinnelsesland. Blant dem som er født i Norge er det vanligst å motta langvarige ytelser, som uføretrygd eller alderspensjon. 2/3 av ukrainske mathjelpsmottakere mottar en kortvarig ytelse fra NAV, de fleste mottar sosialhjelp (de som deltar i introduksjonsprogrammet og kun mottar introduksjonsstønad fra UDI blir ikke regnet med her). Det er også noen av matposemottakerne som ikke mottar noen form for stønad fra NAV. Noen av dem får stønad fra UDI, men det er også noen som ikke får noe stønad. Det kan være fordi de ikke har rett på det eller fordi de ikke har søkt. Det er ulike årsaker til at folk ikke søker stønad selv om de har rett på det. Noen har hørt historier om eller selv hatt negative opplevelser hos NAV, mens andre ikke vil ha deres økonomiske situasjon dokumentert hos myndighetene.

Matsentralen i Norge har gjennomført en undersøkelse som ser på prosentvis økning blant grupper som mottar mathjelp³. Økningen vises ved en sammenlikning av tallene i juni 2022 og mars 2023. Den viser størst økning blant småbarnsfamilier og enslige forsørgere, med en økning på 30%. Nest størst økning er det blant trygdemottakere, på 17%. Både for ukrainske flyktninger og rusavhengige er det en økning på 12%. Det er viktig å huske på at disse tallene illustrerer økningen innad i de ulike gruppene i køene, og ikke hvor stor andel de ulike gruppene er av køene. I tillegg kan det være flere sammenhenger som påvirker tallene, som for eksempel at flere av de ukrainske flyktingene i køene også er småbarnsfamilier og enslige forsørgere.

Det er ulike årsaker til at folk velger å oppsøke matkøene, men FAFO-rapporten viser at de kan grovt deles inn i tre overordnede kategorier. Først er dem som har høy grad av

¹ FAFO-rapporten *Mathjelp på dugnad*: <https://www.FAFO.no/zoo-publikasjoner/mathjelp-pa-dugnad>

² Informasjon hentet fra: Furuberg, J., Dahl, E. S., Lima, I., Løberg, I. B., Nicolaisen, H., Munch-Ellingsen, E., & Haugen, C. (2022). Lavinntekt og levekår i Norge: Tilstand og utviklingstrekk – 2022 (2022:5). NAV.

³ Resultater fra Matsentralen sin undersøkelse er hentet herfra: <https://www.matsentralen.no/post/behovet-for-mathjelp-doblet-pa-under-et-ar>

matusikkerhet. For dem er alternativet til matkø at de ikke spiser. Den andre kategorien er dem med mild matusikkerhet. De er avhengige av matposer for forsvarlig ernæring. Uten matposer ville de blitt nødt til å spise mindre, spise mindre sunt eller kutte i andre nødvendigheter (f.eks. strøm, varme og klær). Den siste kategorien er dem som bruker matutdeling for å få noe bedre råd, slik at de har litt å gå på om de skulle fått en uforutsett utgift. Når det gjelder motivasjonen for å hente matposer så skiller ukrainere seg svært lite ut i undersøkelsen. De passer stort sett inn i de tre kategoriene av årsaker til å oppsøke mathjelp som ble vist tidligere. Et lite unntak er at grunnet krig og en usikker fremtid velger noen å sende penger til venner og/eller familie i Ukraina.

43% av organisasjonene i undersøkelsen til FAFO sier at de samarbeider med kommunale tjenester. Den vanligste formen for samarbeid er at kommunen forteller om matutdelingene. Litt over halvparten av aktørene som samarbeider med kommunen gjør det ved å ha jevnlig kommunikasjon med kommunen om vanskeligstilte i lokalmiljøet. Av de 199 organisasjonene i undersøkelsen er det 20% som mottar økonomisk støtte fra kommunen.

Kommunedirektøren har innhentet informasjon fra andre kommuner, siden voksende matkøer sees i hele landet. Blant annet forteller Trondheim kommune at de ikke legger opp til flere eller større matutdelinger. Deres perspektiv er at andre tiltak for å hjelpe personer ut av fattigdom er viktigere enn matutdeling. De verdsetter de frivillige organisasjonene som deler ut mat, men prioriterer å støtte personene som trenger det til å mestre egne liv. I tillegg trekker de frem at det ikke er nok mat i Matsentralen til å øke utdelingen, og at det ville ført til mindre mat i hver pose.

Ett annet eksempel er Moss kommune, hvor det er opprettet en gratis butikk for matutdeling, hvor personene kan plukke maten selv fra hyllene. Butikken er et samarbeid mellom Frelsesarmeen, Kirkens bymisjon, Evangeliesenteret, Moss kommune, matbransjen og lokalt næringsliv.

3. Oversikt over situasjonen i Kristiansand

I Kristiansand henter organisasjoner som har matutdeling overskuddsmat fra Matsentralen Sør. Nasjonalt har Matsentralen 8 utdelingssteder spredt rundt i landet, og de skriver på sine nettsider at de jobber både for å hjelpe matbransjen med å redusere matsvinn, og for å hjelpe ideelle organisasjoner med å redusere fattigdom. Ettersom Matsentralen Sør har kontakt med alle organisasjonene som deler ut mat i Kristiansand, har de oversikt over hvordan situasjonen er her i kommunen.

I Kristiansand kommune er det 14 organisasjoner som henter mat for utdeling ukentlig hos Matsentralen Sør. Det er i tillegg 9 organisasjoner som henter mat med jevne mellomrom, og som ikke deler ut mat, men for eksempel lager mat som de spiser med deltakerne. Av organisasjonene som henter ut mat for utdeling ukentlig er 6 stk innenfor Frimat, som er Frikirken sin organisering av matutdeling. I Kristiansand kommune er det per mai 2024 5 organisasjoner på venteliste for å hente mat fra Matsentralen Sør.

Tall fra Matsentralen Sør viser økningen i mengden mat som har blitt delt ut i Kristiansand de siste årene. I 2021 var det 163 555kg, i 2022 var det 207 430kg, og i 2023 var det 243 909kg. Tallene viser en økning i behovet for matutdeling i Kristiansand. Tallene kan også være påvirket av økt tilgang på mat hos Matsentralen Sør.

Matsentralen Sør gjennomfører årlig undersøkelser blant organisasjonene som henter mat hos dem. Funnene viser situasjonen for hele Agder. Undersøkelsen fra 2023 viser at mer enn 10 000 mennesker på Sørlandet har behov for mathjelp hver uke. Året før var det tilsvarende tallet på litt over 5000. I undersøkelsen har organisasjonene blitt spurt om deres opplevelse av behovet for mathjelp, og tallene viser at behovet er 55% større enn mengden mat som deles ut. Det er mulig at personer henter ut mat flere steder, noe

som fører til at antall personer i kø hos organisasjonene øker uten at antallet personer som trenger mathjelp nødvendigvis har økt tilsvarende mye.

Matsentralen i Midt-Norge jobber sammen med NTNU for å utvikle et digitalt registreringssystem for matutdeling. I systemet registreres personene som skal hente ut mat og de får en personlig kode. Denne koden må scannes når personene henter ut mat, og det vil da komme opp varsel dersom de har hentet fra andre steder. Kommunen har fått opplyst at systemet utvikles nasjonalt i samarbeid med et IT-selskap og at det skal ivareta personvern. Matsentralen Sør håper systemet vil være oppe i drift rundt oktober 2024. Systemet er frivillig for organisasjonene å ta i bruk, men flere av organisasjonene er positive til det nye systemet og uttrykker at de tror det vil hjelpe med å redusere noe av størrelsen på matkøene.

Organisasjonene i Kristiansand organiserer sin matutdeling ulikt. Noen har bare frivillige som driver matutdelingen, mens andre har en kombinasjon av frivillige og ansatte. Noen har lister slik at personene som ønsker matposer må søke om plass før de kommer til utdelingen. Her er det ikke kø utenfor lokalene, fordi alle på listen får komme inn og det er laget klart poser til deres individuelle behov. Andre organisasjoner ønsker ikke å registrere personene, og har klokkeslett for utdeling hvor personene da stiller seg i kø utenfor lokalene. Disse organisasjonene forteller at tidligere hadde de plass til alle inne i sine lokaler, men økningen de siste 1 til 2 årene har ført til at de ikke lenger har mulighet til å ta alle inn i lokalene. Noen tar også inn personer utenom åpningstider for å tilpasse individuelle behov.

De frivillige organisasjonene som er intervjuet i saken er lokalisert på ulike steder i Kristiansand. Filadelfia og Hjelp oss å hjelpe har matutdeling i Kvadraturen. Frelsesarmeen har utdeling på Lund. Hånes frikirke/Frimat har utdeling på Hånes. I tillegg er det andre organisasjoner som har utdeling i Kvadraturen, Vågsbygd, Randesund og Søgne. Organisasjonene forteller at de tidligere hadde personer fra lokalområdet i køene, men nå kommer det personer fra flere steder i Kristiansand til utdelingene.

4. Organisasjonenes opplevelse av voksende matkøer

I intervjuene med organisasjonene som deler ut mat har det kommet frem flere viktige perspektiver. I denne delen blir intervjuene oppsummert for å danne et bilde av de frivillige organisasjonenes opplevelse av situasjonen. Selv om organisasjonene er ulike, vil saken gjengi en samlet oppsummering av innspillene fra intervjuene.

«Køen har alltid vært der, og den vil alltid være der. Den har bare blitt mer synlig.» Slik beskrev en av organisasjonene situasjonen med de voksende matkøene. De fortalte at slik samfunnet er vil det alltid være noen med behov for matutdeling, men i det siste har køene økt betydelig mye. En av organisasjonene beskrev denne økningen med «matkø er et symptom på at noe ikke fungerer».

4.1 Økningen i matkøene

Alle organisasjonene beskriver en økning av personer som har behov for mathjelp. En av organisasjonene anslår at de deler ut rundt 125-150 matkasser hver uke. Før krigen brøt ut i Ukraina delte de ut rundt 57 matkasser, og tilbake i 2017 var tallet på 13 poser med mat. Liknende type økning beskrives av alle organisasjonene.

Flere av organisasjonene forteller at den store økningen i matkøene har skjedd etter at de ukrainske flyktingene kom til Kristiansand. Både i media og under intervjuene har flere organisasjoner gitt uttrykk for at ukrainske flyktinger utgjør ca. 70% av menneskene i matkøene. De beskriver en generell økning fra koronatiden, og en enda større økning etter at ukrainske flyktinger kom til landet.

Flere av organisasjonene hadde tidligere rusavhengige og bostedsløse som målgruppe, men nå tar de imot personer fra flere ulike grupper i samfunnet. Organisasjonene forteller at de har alle typer personer i køene. Det er blant annet barnefamilier, pensjonister, enslige forsørgere, personer som sliter med rus og flyktninger. Selv om økningen av ukrainske flyktninger er en stor del av de voksende matkøene, er det også økninger i de andre gruppene som har behov for mathjelp. En av organisasjonene forteller at de ser flere personer i matkøene som de ikke har sett tidligere. De forteller at de merker at høye renter og dyre priser påvirker økonomien til flere personer som kanskje tidligere klarte å dekke egne behov.

Kunnskapen om hvem som står i matkø i Kristiansand og hva økningen skyldes er mangelfull. Organisasjonene har kommet med anslag og beskrivelser av grupper, men det er fortsatt ubesvarte spørsmål om personene i matkø. Mangelfull kunnskap om brukerne av matutdeling gjør det vanskelig å vite akkurat hvilke tiltak som kan hjelpe deres situasjon, og forebygge at flere havner i samme situasjon. Dette kan være aktuelle tema å melde inn til forskningssamarbeid med academia, for å få mer forskning på temaet.

I Kristiansand varierer kravene for å hente ut matposer mellom organisasjonene. Noen ber om bostedsbekreftelse eller krever at de bor i Kristiansand for å få hente mat. Noen snakker med personene i køen om inntekt, men de fleste har ikke noen krav om å få innsikt i personenes økonomi. De fleste organisasjonene forteller at de ikke har krav til personene som mottar matposene, og at de ikke har noe system for å sjekke om de har behov for maten.

En av organisasjonene forteller at de har begynt å snakke med de ukrainske flyktningene om deres økonomi. Organisasjonen har stilt spørsmål til personene for å avdekke deres reelle behov for matutdeling, og funnet ut at flere ikke skal ha behov for mathjelp basert på deres økonomi. På den måten forteller de at de har halvert antallet ukrainske flyktninger i sin matkø. En annen organisasjon forteller at de synes det er vanskelig å vite om de ukrainske flyktningene har behov for matutdeling, eller om de får nok støtte til å klare seg selv.

En av organisasjonene forteller at personer kommer utenfor lokalene opp til 4 timer før utdelingen begynner, og venter for å komme først i køen. Dette er en utvikling som har funnet sted etter ukrainske flyktninger ble en del av køen, tidligere kom personene tidligst 30 minutter før utdelingen åpnet. Flere organisasjoner beskriver en endring i køkulturen etter ukrainske flyktninger begynte å komme til matutdelingen. Noen organisasjoner nevner i forbindelse med dette at de ikke lenger ser personer som pleide å hente mat fast tidligere.

Som oppfølging av dette har organisasjonene blitt spurt om de tror matutdelingen treffer personene med størst behov, og det er vanskelig å svare på. Noen nevner at med endringene i køene kan det være vanskeligere for personer som sliter psykisk og med rus. De nevner også at andre innbyggere ofte viser mer skam knyttet til å stå i matkø. En av organisasjonene forteller at personer som kom på matutdeling tidligere har uteblitt de siste 1-2 årene, og organisasjonen tror det handler om at de ikke ønsker å stå i kø.

I tillegg til personene som står i matkø har saksutredningen funnet en indirekte mottakergruppe. Omfanget av denne er vanskelig å fastsette, men det ser ut til å gjelde et fåtalls personer. I situasjoner hvor brukere ikke selv kan komme seg til matkøen, har ansatte i hjemmesykepleien og kommunens oppsøkende tjenester til innbyggere med alvorlig psykisk lidelse og/eller rusmiddelproblemer (FACT-teamet) hentet matposer til brukere. Hjemmesykepleien sier det er stor variasjon etter område, og at dette ikke er utbredt i hele hjemmetjenesten. De forteller at i løpet av det siste året har det variert mellom 1 til 6 personer de har hentet mat til. FACT-teamet forteller at behovet varierer veldig etter hvem de følger opp. De kan hente til noen ukentlig, og til andre gjelder det mer når det oppstår et behov. FACT forteller at dette gjelde personer som ikke selv klarer å stå i matkø, og som ellers hadde neglisjert behovet for mat hvis ikke ansatte

hadde hentet matpose. Helse og mestring skal avklare hvordan dette skal håndteres fremover.

4.2 Forslag til tiltak fra de frivillige organisasjonene

Flere forslag til tiltak har kommet frem i intervjuene med organisasjonene. Blant forslagene handler flere om tettere samarbeid med kommunen og NAV, som er tiltak som ligger innenfor kommunens handlingsrom.

Det løftes frem et ønske om både tettere samarbeid med kommunen og mellom de frivillige organisasjonene. En av organisasjonene foreslo årlige møter med kommunen og organisasjonene, både for å koordinere arbeidet med kommunen og med de andre organisasjonene. Dette handler om samarbeid rundt ukrainske flyktninger og informasjon til mottakene, om informasjon om kommunens tilbud til innbyggere og om tettere samarbeid med NAV.

Det har kommet ønsker om tettere samarbeid med NAV, for at organisasjonene skal kunne støtte opp og hjelpe personene de møter i forbindelse med matutdeling. Noen ønsker en kontaktperson hos NAV, slik at de kan ringe direkte inn for å få svar på spørsmål. Noen ønsker at NAV kan holde presentasjoner med informasjon om krav, stønader og tjenester personene i køen kan søke på og har rett på. Det er nevnt ønske om informasjonsskriv som kan ligge i lokalene til organisasjonene og deles ut de til som henter mat. Det er også nevnt ønsker om at NAV kan delta på matutdelingene med informasjon på flere språk og svare på spørsmål og hjelpe personene i matkø med forståelse for systemet.

Organisasjonene nevner at de ser personer som står i matkø over lengre tid, og mener det er viktig å finne ut av hvordan man kan hjelpe disse. En av organisasjonene forteller om personer som har vært i deres matkø i 2-3 år. Med den store økningen i køene forteller organisasjonene at det er vanskelig å følge opp personene og hjelpe de til å for eksempel komme ut i jobb. Dette kan også være et område for tettere samarbeid med kommunen og NAV.

Videre kommer det frem et ønske om tettere samarbeid rundt de ukrainske flyktningene som opptar store deler av køene. Organisasjonene sier de ønsker informasjon om stønadene flyktningene får, slik at organisasjonene kan vurdere om de har behov for matposer eller om de kan si nei til noen av personene i køene basert på at de har nok inntekt.

Et ønske om økt økonomisk støtte fra kommunen har kun blitt nevnt av en av de frivillige organisasjonene. Her ble det nevnt i forbindelse med et ønske om mer ressurser til å gi veiledning og støtte til personene i matkøene, slik at de kunne jobbe med mer enn bare å dele ut mat.

Det kommer ikke frem et ønske om å samarbeide om felles matutdeling i Kristiansand. Flere av organisasjonene uttrykker at de ønsker å fortsette sitt arbeid slik de har det i dag, og kan være med på samarbeid rundt utdeling i ferier. Organisasjonene ønsker å samarbeide, men ønsker ikke å slå seg sammen til en felles utdeling.

4.3 Erfaringer fra samarbeidet om utdeling i juli

En utfordring med matutdeling har vært å holde tilbudet oppe i ferier, og i 2024 fikk Beveg Byen 100.000 kroner fra integreringsmidler fra IMDi til å koordinere en felles utdeling i sommerferien. Utdelingen var på Vågsbygd kultursenter, og holdt oppe en dag i uka i juli. Organisasjonene som deltok i samarbeidet om felles utdeling var Filadelfia, Frimat og Frelsesarmeen. Organisasjonene sendte ut informasjon til alle de har på listene sine og 480 personer meldte fra at de ønsket matutdeling i sommerferien. Til vanlig resten av året har organisasjonene ca. 1000 personer som henter mat. Omtrent 90% av de som meldte seg på utdelingen i sommerferien var fra Ukraina.

En evaluering av den felles matutdelingen i sommerferien vil finne sted i slutten av august. Foreløpige tilbakemeldinger tyder på at det har vært en bra gjennomført matutdeling i sommer. Samtidig vil organisasjonene evaluere samarbeidsformer og vurdere justeringer før neste sommer. Organisasjonene anslår at gjennomsnittlig 270 personer kom til hver utdelingsdag, sett opp mot 480 påmeldte. Ut fra disse erfaringene lurer organisasjonene på hvor stort det reelle behovet er, og de er spente på å se tallene når det nye systemet fra Matsentralen tas i bruk.

5. Ukrainske flyktninger i matkøene

Gjennom intervjuene med de frivillige organisasjonene har det kommet frem at store andeler av matkøene består av ukrainere. At ukrainere utgjør en stor andel av matkøene, kan delvis forklares ved å se på bosettingstall i 2022 og 2023. Av totalt 543 bosatte i 2023 var 428 ukrainere. Tallene for 2022 var totalt 454 bosatte hvor ukrainere utgjorde 413 stk. På asylmottakene i Kristiansand er det en stor overvekt av ukrainere i forhold til andre nasjonaliteter. Flere av de frivillige organisasjonene anslår at ukrainere utgjør 70% av matkøene, og for ordningen med felles utdeling i juli 2024 har 90% av de som meldte seg på vært fra Ukraina.

Med utgangspunktet i ytelsene ukrainske flyktninger mottar skal de ikke være en målgruppe som er overrepresentert i matkøene. Både NAV og integreringsenheten i kommunen bekrefter dette. Det er samme satser for ukrainere og andre flyktninger, både for de som bor på asylmottak og ved bosetting. Disse satsene skal være tilstrekkelig for å dekke nødvendige utgifter. Integreringsenheten erfarer at noen flyktninger likevel gjør dette for å kunne bruke penger på andre ting.

Ukrainske flyktninger kan søke om stønader på lik linje som alle andre fra de blir bosatt. De kan da søke om sosialhjelp dersom de mangler inntekt. Frem til de blir bosatt og under introduksjonsprogrammet er stønadene annerledes. Satsene fra UDI for asylsøkere ble økt i 2023 med litt over 50 %, og ligger nå på:

Asylsøkernes basisytelser for livsopphold fra UDI på ordinære mottak:

- Enslig voksen kr. 4242,- pr. mnd.
- Par kr. 8052,- pr. mnd.

Tilleggsbeløp for barn

- 0 - 5 år kr. 2375,- pr. mnd.
- 6 - 10 år kr. 3154,- pr. mnd.
- 11- 17 år kr. 4002,- pr. mnd.

Tilleggsbeløp for enslige forsørgere

- kr. 1390,- pr. mnd.

Under introduksjonsprogrammet mottar de stønad fra kommunen, og satsene for en voksen person er på kr. 20671 før skatt (ca. utbetalt 18000). I tillegg til dette søker de fleste om bostøtte og får utbetalt barnetrygd. Stønadene for par uten barn reduseres med en sjettedel fra september 2024.

Alle bosatte flyktninger i kommunen blir registrert med sosialhjelp når de bosettes, i form av etableringsstønad og evt. behov for livsopphold og boutgifter. Siden 2022 har 80-90% av bosatte flyktninger vært ukrainere. Så å si alle bosatte flyktninger vil motta full sosialhjelp frem til oppstart i introduksjonsprogrammet. Deretter vil behovet for sosialhjelp variere, men mange vil fortsatt ha et behov for supplerende sosialhjelp underveis introduksjonsprogrammet. Tallene viser også at over tid vil mange falle tilbake på sosialhjelp igjen etter endt introduksjonsprogram. I juni 2024 var 403 av totalt 1480 sosialhjelpsmottakere i Kristiansand bosatte flyktninger fra Ukraina.

Kvalitative undersøkelser i FAFO-rapporten tyder på at ukrainske mathjelpsmottakere ikke har samme følelsen av skam rundt å stå i matkø som mange andre grupper rapporterer. Det samme kommer frem i intervju med organisasjonene. De opplever at ukrainere har et annet forhold til det å stå i matkø. Dette støttes av innspillene fra Norsk-Ukrainsk Organisasjon. De sier at det kan være nyttig med tydeligere rammer og grenser for personene fra Ukraina. De kommer fra en annen kultur, og det kan være vanskelig å forstå den norske kulturen rundt matutdeling uten tydelige regler for hvem tilbudet er ment for.

Asylsøkere blir informert ved ankomst om hvem matutdelingen er ment for, men integreringsenheten har ikke kontroll på hvem som stiller seg i matkø. De forteller at når asylsøkere, spesielt ukrainere, ankommer Kristiansand blir de ofte med i grupper på sosiale medier og lokale foreninger. Både fra disse gruppene og fra fastboende de møter i Kristiansand får de informasjon om ulike tilbud og matutdeling i lokalsamfunnet. Integreringsenheten forklarer at matutdeling er et tilbud for de som ikke har penger til mat og ikke for asylsøkere. De har beboerråd/samarbeidsråd hvor det tas opp ting om hvordan det er å bo på mottak. Det har aldri blitt nevnt at asylsøkere har dårlig råd og må oppsøke matutdeling. Basis ytelse de får fra UDI virker å være tilstrekkelig månedlig utbetaling for både enslige og familier.

En viktig del av integreringen er å komme ut i arbeid, og det er et fokus i integreringsarbeidet i kommunen. For å få arbeidstrening på norsk trengs praksisplasser. Integreringsenheten jobber med muligheten for at kommunen kan ha flere praksisplasser for flyktningene, slik at kommunen som arbeidsplass bidrar til integreringsarbeidet. Nasjonalt og internasjonalt er det utfordringer med å få ukrainske flyktninger inn i arbeid. Langsiktig er dette et viktig arbeid for å minske behovet for å stå i matkø.

6. NAV sine tjenester i møte med økonomiske utfordringer

Ovenfor innbyggerne er det kommunen sin rolle å sørge for livsopphold gjennom NAV. Det er opp til innbyggerne selv hvordan de disponerer stønaden de får utbetalt. Dersom innbyggere trenger hjelp til å håndtere egen økonomi, har NAV flere tjenester innenfor råd og veiledning.

NAV har en egen gjeldstelefontjeneste og en chattetjeneste for økonomisk råd og veiledning. Alle ansatte i NAV har en generell veiledningsplikt for å avklare og forebygge betalingsvansker. Ved behov for rådgivning av mer individuell og personlig karakter tilbys opplysning, råd og veiledning etter Lov om sosiale tjenester i NAV §17. Dette er en tjeneste som kan søkes om, skriftlig eller muntlig form. Tjenesten skal det fattes vedtak på. Tjenesten kan inneholde; budsjett, få oversikt over gjeld, kontakt med kreditor, generell økonomisk rådgivning og søke om gjeldsrådgiver i kommunen ved behov. For de som ikke kan nyttiggjøre seg av den veiledningen som kan gis av NAV og/eller gjeldsrådgiver i kommunen kan det være aktuelt å søke om verge.

Kommunen jobber også målrettet mot barnefamilier med lav inntekt for å bidra til at de klarer seg. Et eksempel på dette er arbeidet med *Nye mønstre - trygg oppvekst*. Her har kommunen satset på familiekoordinatorer, som er familiens ene kontaktperson inn til hjelpeapparatet og skal sikre rett hjelp til rett tid.

Sosialhjelp er for de som selv ikke kan forsørge seg selv med egen inntekt, helt eller delvis. Den enkelte skal ha nok penger til forsvarlig livsopphold. I begrepet livsopphold ligger utgifter til mat, klær, sko, transport, fritid og husholdningsartikler. I tillegg kan det ved behov søkes om støtte til nødvendige helseutgifter, tannbehandling, innboforsikring og boutgifter som husleie og strøm.

Ved NAV Kristiansand vurderes søknader om sosialhjelp etter veiledende statlige sosialhjelpssatser for de over 25 år. Det er politisk vedtatt at kommunen skal bruke en

lavere sosialhjelpssats for ungdom under 25 år som ikke forsørger barn. Barnetrygden beregnes ikke som inntekt ved vurdering av sosialhjelp. Det betyr at den kommer i tillegg til sosialhjelpen som gis. Sosialhjelpssatsene er veiledende. Derfor må det tas individuelle vurderinger om hvorvidt satsene er nok til å sikre et forsvarlig livsopphold for den enkelte. Saksbehandler må da vurdere helhetssituasjonen for den enkelte som går på familiens størrelse, boforhold og nødvendige faste utgifter som ikke dekkes av livsoppholdet.

Alle innbyggere vurderes individuelt opp mot lovverket, og det er ikke noen særordninger for grupper som for eksempel ukrainske flyktninger. Det betyr at ukrainske flyktninger som søker NAV om sosialhjelp blir vurdert og får stønad basert på samme vurderinger som alle andre.

Fratrukket ukrainske bosatte flyktninger var det i snitt 1034 sosialhjelpsmottakere pr mnd. 1. halvår i 2023, og dette har økt til 1108 i 1. halvår 2024. Det er en økning på 73 flere månedlige mottakere i 2024, sett opp mot tilsvarende tall i 2023. Nesten hele økningen knyttes til aldersgruppen over 30 år, mens tallene for dem under 30 år har vært stabile.

Av totalt 1480 sosialhjelpsmottakere i juni 2024, hadde 490 av disse forsørgeransvar for barn under 18 år. Dette betyr at 33% av alle sosialhjelpsmottakere var registrert med barn i husholdningen. Disse tallene er nokså stabile for det siste året. Blant ukrainske flyktninger var 31% registrert med barn i husholdningen.

Det er vanskelig å vite hvor mange av personene NAV Kristiansand er i kontakt med som står i matkø, derfor er det ikke sikkert tallene om utvikling i antall mottakere av sosialhjelp henger sammen med matkøene. FAFO sin rapport viste at nasjonalt mottar 2 av 3 i matkø en form for stønad fra NAV (kan også være andre stønader enn sosialhjelp).

7. Faste vurderingspunkter

Juridisk grunnlag

Ikke relevant

Økonomiske konsekvenser

Anbefalingen har ikke økonomiske konsekvenser.

Uttalelse fra rådene

(Eldrerådet, Rådet for personer med funksjonsnedsettelse, Studentutvalget og Ungdommens bystyre)

Ikke relevant

Barn og unges interesser

Anbefalingene kan berøre barn og unge fra de familiene som har behov for mathjelp.

Medvirkning med innbyggere/brugerrepresentanter

Fem av de største frivillige organisasjonene med matutdeling i Kristiansand ble kontaktet for intervju. Av disse har fire deltatt, og det vurderes at disse gir et godt grunnlag for å vurdere situasjonen. Organisasjonene som har blitt intervjuet er Hånes frikirke ved deres ordning for matutdeling kalt Frimat, Hjelp oss å hjelpe, Frelsesarmeen og Filadelfia. Shalam hadde ikke mulighet til å delta på intervju. I tillegg har Matsentralen Sør kommet med innspill til saken, ettersom organisasjonene henter overskuddsmat derfra. Informasjon er også innhentet fra et fellesmøte for organisasjoner som har matutdeling,

som fant sted 5. april med politisk deltakelse. Temaet for møtet var koordinering av matutdeling i juli. Norsk-Ukrainsk Organisasjon i Kristiansand har kommet med innspill til saken, ettersom en stor andel av personene i matkøene er ukrainske flyktninger.

De frivillige organisasjonene som har blitt intervjuet deler ut mat i form av matposer eller matkasser. Organisasjoner som bare serverer måltider er ikke omtalt.

Klima- og miljøkonsekvenser

Klima- og miljøkonsekvenser har ikke vært utredet i saken, men samtidig er det kjent at matutdeling bidrar til å redusere matsvinn. Store deler av maten som deles ut er mat som ellers ville blitt kastet. Matsentralen Sør står for mesteparten av maten som deles ut av organisasjonene, og Matsentralen sitt hovedmål er å redusere matsvinn.

HMS/Folkehelse

Konsekvenser for folkehelsen har ikke vært utredet i saken, men matutdeling kan ha positive konsekvenser for helsen til de som mottar mathjelp.

8. Vurdering av aktuelle tiltak og virkemidler

Matutdeling er et viktig arbeid som driftes av de frivillige organisasjonene, og det ligger ikke innenfor kommunens ansvarsområde å dele ut mat til innbyggere. Kommunens roller og ansvar opp mot problematikken innebærer å tilrettelegge for samarbeid med frivillige organisasjoner og levere tjenester til innbyggerne som har behov for det gjennom NAV og andre tiltak som støtter innbyggerne i å mestre eget liv.

Vurderingen i saken handler hovedsakelig om to perspektiver. Det ene er å forebygge behovet for at personer trenger å stå i matkø gjennom å støtte innbyggere til å mestre eget liv. Det andre er å se på kommunens roller og ansvar i matutdelingen, og hvilke tiltak kommunen kan gjøre for å styrke samarbeidet med de frivillige organisasjonene.

I kommuneplanens samfunnsdel har bystyret vedtatt mål om at alle innbyggere skal oppleve økt livskvalitet og mestring, og at det skal jobbes for reduserte levekårsforskjeller for å sikre innbyggerne like muligheter og motvirke utenforskap. Kommunens mål med samarbeidet med de frivillige organisasjonene vil derfor være å bidra til at flere innbyggere blir selvhjulpne og mestrer eget liv, noe som forhåpentligvis vil resultere i at færre innbyggere har behov for matutdeling.

8.1 Samarbeid med organisasjonene som har matutdeling

Kristiansand kommune har en rekke møtepunkter med frivillige organisasjoner gjennom året. Det har ikke vært noen systematikk i møter mellom kommunen og organisasjoner som jobber med matutdeling. Kommunedirektøren foreslår at det opprettes en fast samarbeidsarena som kommunen ved enhet for frivillighet og medvirkning inviterer til to ganger i året. En gang før sommerferien og en gang før jul. Aktuelle tema på samarbeidsmøtet kan være informasjon og former for samarbeid om utdeling.

Alle frivillige og ideelle organisasjoner med matutdeling og Matsentralen Sør inviteres til møtene, sammen med kommunen ved NAV og integreringsenheten. I tillegg kan det være aktuelt å invitere representanter for brukergrupper, slik som Norsk-Ukrainsk Organisasjon.

Formålet med samarbeidsarenaen vil være å ha et koordinert møtepunkt, slik at kommunen og organisasjonene kan samarbeide om hva som skal til for å støtte innbyggere til å mestre eget liv. Her kan aktørene sammen drøfte utfordringene, vurdere ulike løsninger og sette i gang tiltak.

8.2 Forebygge personers behov for matutdeling

Kommunens handlingsrom i arbeidet med forebygging av behovet for å stå i matkø ligger innenfor NAV og andre tjenester rettet mot å styrke innbyggere til å mestre eget liv. Dette jobbes blant annet med gjennom råd og veiledningstilbud hos NAV, som beskrevet tidligere. I tillegg har kommunen egne gjeldsrådgivere som kan hjelpe personer med ekstra behov for rådgivning rundt sin gjeldssituasjon. Disse tilbudene finnes allerede i kommunen, men det er viktig at tilbudene når de personene som har behov for det.

Personene som står i matkø er en sammensatt gruppe, og de kan ha behov for ulike tjenester for å møte deres behov. Gjennom NAV sine tjenester kan personer som ikke har nok penger til å dekke sine behov søke om økonomisk støtte, og personer som sliter med å få kontroll på egen økonomi kan få råd og veiledning. Det kan derfor være nyttig at de frivillige organisasjonene kan få mer kunnskap om NAV sine tjenester og ved behov videreformidle det til personer som står i matkø. Økt samarbeid og informasjonsutveksling mellom NAV og de frivillige organisasjonene anbefales som et tiltak.

8.3 Informasjonsdeling og samarbeid med NAV

Flere av de frivillige organisasjonene foreslo tiltak som omhandler informasjonsdeling og samarbeid med NAV. NAV Kristiansand er positive til et sterkere samarbeid med de frivillige organisasjonene. Aktuelle tiltak kan være kontaktperson, informasjonsskriv og bedriftsbesøk hos de frivillige organisasjonene. På den måten kan ansatte hos NAV bli kjent med organisasjonene sitt arbeid, samtidig som organisasjonene kan etablere kontakt med ansatte hos NAV.

Kommunedirektøren anbefaler at NAV fortsetter å styrke samarbeidet med de frivillige organisasjonene, spesielt når det gjelder informasjonsdeling. Formen på samarbeidet kan avklares i samråd med de frivillige organisasjonene på den faste samarbeidsarenaen.

8.4 Ukrainske flyktninger i matkøene

I kommunen jobbes det kontinuerlig med langsiktig arbeid for å forebygge ukrainske flyktninger sitt behov for å stå i matkø. Integreringsenheten i kommunen er opptatt av å behandle alle flyktninger likt og unngå å opprette særordninger for ukrainere, som for eksempel egne matutdelinger.

I møte med de voksende matkøene kan kommunen bistå med å gi tydeligere informasjon til flyktninger som kommer til Kristiansand. For eksempel forteller de frivillige organisasjonene at ukrainske flyktninger kan komme i store grupper fra mottakene for å hente mat sammen. Her kan kommunen bistå med informasjon på mottakene, slik at rammene for matutdeling er tydelig kommunisert til beboere på mottakene. Dette støttes av innspillene fra Norsk-Ukrainsk Organisasjon, som uttrykker at det kan være behov for tydeligere rammer og regler rundt matutdelingene slik at ukrainske flyktninger forstår hvem utdelingene er ment for.

Kommunedirektøren anbefaler at kommunen og de frivillige organisasjonene samarbeider om å avklare informasjonen som skal formidles til de ukrainske flyktningene, slik at organisasjonene har mulighet til å gi samme informasjon til de ukrainske flyktningene som kommer til deres matutdelinger.

8.5 Økonomisk tilskudd

Kommunen har ikke en egen tilskuddsordning som retter seg spesifikt mot organisasjoner som jobber kun med matutdeling. Noen organisasjoner i Kristiansand har også tatt et aktivt valg om ikke å søke støtte fra kommunen. Andre får støtte til arbeid på rusfeltet eller integreringsfeltet gjennom kommunens tilskuddordninger, og her kan

matutdeling være en del av arbeidet til organisasjonene. Søknader som kun går på støtte til utdeling av matposer vil i liten grad bli prioritert i søknadsbehandlingen. Årsaken er at retningslinjene for kommunens tilskuddsordninger prioriterer aktiviteter som styrker mestring, deltakelse og inkludering av sårbare grupper i samfunnet.

Det er kun en av organisasjonene som har etterspurt økonomisk tilskudd fra kommunen. Det ble nevnt i forbindelse med et ønske om mer ressurser til å gi veiledning og støtte til personene i matkøene, slik at de kunne jobbe med mer enn bare å dele ut mat. FAFO-rapporten viste at på nasjonalt nivå var det kun 20% av organisasjonene som delte ut mat mottok økonomisk støtte fra kommunen.

Kommunedirektøren vurderer at gjeldende tilskuddsordninger er tilstrekkelig og anbefaler derfor ikke endringer.

9. Konklusjon (jf. forslag til vedtak)

Køene hos matutdelingene i Kristiansand har økt betydelig de siste årene, og særlig etter ukrainske flyktninger kom til landet. Matutdeling er ikke innenfor kommunens ansvarsområde, men drives av de frivillige organisasjonene. Kommunens bidrag for å møte utfordringen er todelt. Det ene er å forebygge behovet for at personer trenger å stå i matkø gjennom å støtte innbyggere til å mestre eget liv. Det gjør kommunen blant annet gjennom råd og veiledning fra NAV. Det andre er å styrke samarbeidet med de frivillige organisasjonene som har matutdeling.

Kommunedirektørens anbefalinger i møte med voksende matkøer kan derfor oppsummeres som følger: opprettelse av samarbeidsarena mellom kommunen og organisasjonene, informasjonsdeling om tjenester, råd og veiledning fra NAV, styrket samarbeid mellom NAV og organisasjonene, og informasjon særlig til ukrainske flyktninger.

Kommunedirektøren foreslår følgende vedtak:

1. Bystyret tar kunnskapsgrunnlaget og situasjonsbeskrivelsen til orientering.
2. Bystyret vedtar at kommunen inviterer til fast og målrettet samarbeid med de organisasjonene som har matutdeling og andre relevante aktører. Tiltak som er beskrevet i saken følges opp gjennom dette samarbeidet. Målet med samarbeidet er å bidra til at innbyggere styrkes i å mestre eget liv.

Punkt 78/24: Planstrategi 2024-2027 med planprogram for kommuneplanens samfunnsdel 2024-2030

Bilag

Vedtak byst, 18092024, Sak 139/24, Planstrategi 2024-2027 med planprogram for kommuneplanens samfunnsdel 2024-2030

Planstrategi 2024-2027 med planprogram for samfunnsdel_ versjon aug 2024

Høringsinnspill til forslag Kristiansand kommunes planstrategi 2024-20227 med planprogram

Dato 27. august 2024
Saksnr.: 2024010416-13
Saksbehandler Maj-Kristin Nygård
Godkjent av Bernt Jørgen Stray
Camilla Bruno Dunsæd

Saksgang
Formannskapet
Bystyret

Møtedato
04.09.2024
18.09.2024

Planstrategi 2024-2027 med planprogram for kommuneplanens samfunnsdel 2024-2030

Forslag til vedtak

[Bystyret vedtar planstrategi 2024-2027 med planprogram for kommuneplanens samfunnsdel 2024-2030.](#)

Sammendrag

Planstrategien skal utarbeides det første året i valgperioden og er en lovpålagt oppgave. Den skal beskrive utviklingstrekk, utfordringer og muligheter, samt omfatte en drøfting av kommunens strategiske valg knyttet til langsiktig samfunnsutvikling. Basert på dette skal bystyret ta stilling til om gjeldende kommuneplan eller deler av denne skal revideres, eller om planen skal videreføres uten endringer.

Basert på utfordringsbildet, faglig vurdering og innspill fra politiske verksted, ble forslag til planstrategi med planprogram for justering av kommuneplanens samfunnsdel sendt på høring mai 2024 med frist 19.8.2024.

Kristiansand kommune har mottatt tre høringssvar, fra Statsforvalteren i Agder, Agder fylkeskommune og Treindustrien. Innspillene fra høringen er blitt innarbeidet i planstrategien, og tas med videre i arbeid med justering av kommuneplanens samfunnsdel.

Vedlegg:

Planstrategi 2024-2027 med planprogram for samfunnsdel_ versjon aug 2024
Høringsinnspill til forslag Kristiansand kommunes planstrategi 2024-20227 med planprogram

Saksutredning

Bakgrunn for saken

Planstrategien skal utarbeides det første året i valgperioden og er en lovpålagt oppgave. Den skal beskrive utviklingstrekk, utfordringer og muligheter, og omfatte en drøfting av kommunens strategiske valg knyttet til langsiktig samfunnsutvikling. Basert på dette skal bystyret ta stilling til om gjeldende kommuneplan eller deler av denne skal revideres, eller om planen skal videreføres uten endringer.

Som del av utarbeidelse av planstrategien ble det gjennomført to politiske verksted med bystyret og formannskapet vinteren 2024. Hensikten med verkstedene var å gi bystyret et godt kunnskapsgrunnlag for behandling av planstrategi, samt mulighet til å diskutere hvordan satsingsområder og mål i gjeldende samfunnsdel egner seg for å møte kommunens utfordringsbilde.

Basert på utfordringsbildet, faglig vurdering og innspill fra politiske verksted, sendte formannskapet forslag til planstrategi med planprogram for justering av kommuneplanens samfunnsdel på høring mai 2024 med frist 19.8.2024. Planstrategien med planprogram inneholder forslag om justering av samfunnsdelen, hvor hovedstruktur og hovedinnhold beholdes, men skisserer et behov for å spisse enkelte målformuleringer og justere strategiformuleringer. I tillegg er det behov for å vurdere om de store samfunnsutfordringene og omstillingsbehovene er tydelig nok adressert (demografiutviklingen, utenforskap og beredskap), samt målambisjoner innen klima og miljø.

Arealstrategien foreslås å beholdes i sin helhet. I tillegg foreslås forenkling av plan- og styringssystemet i tråd med nasjonale forventninger. Prioritering av planoppgaver blir som tidligere en del av økonomiplanprosessen.

Innen frist er hørings svar mottatt fra Statsforvalteren i Agder, Agder fylkeskommune og Treindustrien.

Juridisk grunnlag

Følger av plan- og bygningsloven, § 10-1.

Vurdering

Innspill i hørings svarene er svart ut i vedlagte oversikt over høringsinnspill. Statsforvalter og Agder fylkeskommune er positive til planprogrammet for justering av samfunnsdelen, til kommunens forenkling av den kommunale planstrategien, samt at de er enig i kunnskapsgrunnlaget som er blitt lagt frem.

De innspill som går direkte inn i samfunnsdelen vil bli ivaretatt i høstens arbeid med justering av samfunnsdelen, og er svart ut i vedlagte oversikt med kommentarer til høringsinnspillene.

Spesielt har Statsforvalter innspill på beredskap og kommunens helhetlige risiko- og sårbarhetsanalyse. Kristiansand kommune har utarbeidet en ny helhetlig ROS-analyse. Denne var ikke ferdigstilt da planstrategien ble sendt ut på høring i mai, men konklusjonene fra den nye ROS analysen er blitt lagt inn i vedlagt planstrategi som går til politisk behandling. I planprogrammet er beredskap nevnt som et av de teamene som det er ønske om å adressere tydeligere i justeringen av samfunnsdelen, og dette vil bli ivaretatt spesielt gjennom justering av kapitlet «Forutsetninger for å lykkes».

Videre kommenterer både Statsforvalter og Agder fylkeskommune på folkehelse, hvor fylkeskommunen gjør oppmerksom på forslag til målsetninger som vektlegger aldersvennlige samfunn, helse og livskvalitet og barn og unge i forslag til ny regionplan Agder 2030. Folkehelse er

gjennomgående i Kristiansands gjeldende samfunnsdel, men innspillet vil bli tatt med i justeringen, spesielt inn i satsingsområdet «Inkluderende og mangfoldig». Statsforvalter etterspør oppdatert oversiktsdokument på folkehelse. Kristiansand kommune har utarbeidet et kunnskapsgrunnlag med utfordringsbilde som foreligger digitalt, og som jevnlig oppdateres. Temaer som skal inngå i folkehelseoversikten er inkludert i dette kunnskapsgrunnlaget.

Både Statsforvalter og Agder fylkeskommune har innspill når det gjelder kommunens måloppnåelse innen klima og miljø. Kristiansand kommune har nylig vedtatt arealdelen til kommuneplanen. Kommunen vil kunne stimulere til en utbyggingspolitikk som ivaretar målsettingen om kompakt utbygging gjennom utbyggingsprogrammet som vedtas årlig, og fortsette utviklingen med fortetting og transformasjon innenfor 10-minutterbyen (fortetting innen 10 min. sykkelavstand fra bydelssentrene). Et annet viktig virkemiddel er byvekstavtalen. Her ligger det premisser om nullvekst i biltrafikk og en arealpolitikk som legger til rette for dette. Videre er det å unngå nedbygging av natur og arealnøytralitet på den nasjonale dagsorden (Montrealavtalen) og samfunnsdelen bør innta en aktiv holdning til det.

Høringssvaret fra Treindustrien er i stor grad knyttet til kommuneplanens arealdel, ikke til samfunnsdelen, og vil av den grunn ikke medføre endringer i samfunnsdelen. Innspillene fra Treindustrien vil bli vurdert inn i kommende planprosesser som berører teamene som er blitt spilt inn, for eksempel når det gjelder kommunens rolle som byggherre og innkjøper er det egne planer og strategier som ivaretar dette. Klima og miljøstrategien for bygge- og anleggsprosjekter skal revideres og de relevante innspillene vil bli vurdert inn i dette planarbeidet.

Konklusjon (jf. forslag til vedtak)

Kristiansand kommune har mottatt tre høringssvar, fra Statsforvalteren i Agder, Agder fylkeskommune og Treindustrien. Innspill som gikk direkte på planstrategien er blitt innarbeidet i dokumentet. Innspill til planprogrammet vurderes i det videre arbeid med justering av kommuneplanens samfunnsdel. Øvrige innspill vurderes inn i annen planutarbeidelse som skissert.

Bystyret vedtar planstrategi 2024-2027 med planprogram for kommuneplanens samfunnsdel 2024-2030.